

RAPORT PÓŁROCZNY 2016

GRUPY KAPITAŁOWEJ

BANKU HANDLOWEGO W WARSZAWIE S.A.

SIERPIEŃ 2016

WYBRANE DANE FINANSOWE	w tys. zł		w tys. euro***	
	I półrocze 2016	I półrocze 2015	I półrocze 2016	I półrocze 2015
dane dotyczące skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego				
Przychody z tytułu odsetek	623 641	599 668	142 368	145 054
Przychody z tytułu opłat i prowizji	321 186	348 776	73 322	84 366
Zysk brutto	408 629	459 025	93 284	111 034
Zysk netto	326 349	367 217	74 500	88 826
Całkowite dochody	319 661	144 674	72 974	34 995
Zmiana stanu środków pieniężnych	(1 265 144)	3 884 522	(288 813)	939 629
Aktywa razem*	44 183 297	49 506 792	9 983 798	11 617 222
Zobowiązania wobec banków*	2 350 657	6 963 561	531 162	1 634 063
Zobowiązania wobec klientów*	31 501 308	31 586 303	7 118 135	7 412 015
Kapitał własny	6 558 730	6 584 517	1 482 031	1 569 835
Kapitał zakładowy	522 638	522 638	118 097	124 604
Liczba akcji (w szt.)	130 659 600	130 659 600	130 659 600	130 659 600
Wartość księgowa na jedną akcję (w zł/euro)	50,20	50,39	11,34	12,01
Łączny współczynnik wypłacalności (w %)*	17,0	17,1	17,0	17,1
Zysk na jedną akcję zwykłą (w zł/euro)	2,50	2,81	0,57	0,68
Rozwodniony zysk na jedną akcję (w zł/euro)	2,50	2,81	0,57	0,68
dane dotyczące skróconego jednostkowego sprawozdania finansowego				
Przychody z tytułu odsetek	622 721	597 037	142 158	144 418
Przychody z tytułu opłat i prowizji	300 443	323 992	68 586	78 371
Zysk brutto	419 562	468 995	95 779	113 445
Zysk netto	338 256	378 163	77 219	91 474
Całkowite dochody	330 828	155 699	75 523	37 662
Zmiana stanu środków pieniężnych	(1 265 019)	3 884 344	(288 784)	939 586
Aktywa razem*	43 607 675	51 472 022	9 853 728	12 271 605
Zobowiązania wobec banków*	2 334 988	9 375 472	527 621	2 235 236
Zobowiązania wobec klientów*	31 572 696	26 189 673	7 134 266	6 243 962
Kapitał własny	6 501 807	6 533 483	1 469 169	1 557 668
Kapitał zakładowy	522 638	522 638	118 097	124 604
Liczba akcji (w szt.)	130 659 600	130 659 600	130 659 600	130 659 600
Wartość księgowa na jedną akcję (w zł/euro)	49,76	50,00	11,24	11,92
Łączny współczynnik wypłacalności (w %)*	16,8	16,8	16,8	16,8
Zysk na jedną akcję zwykłą (w zł/euro)	2,59	2,89	0,59	0,70
Rozwodniony zysk na jedną akcję (w zł/euro)	2,59	2,89	0,59	0,70
Zadeklarowana lub wypłacona dywidenda na jedną akcję (w zł/euro)**	4,68	7,43	4,68	1,77

*Porównywalne dane bilansowe według stanu na dzień 31 grudnia 2015 roku.

**Przedstawione wskaźniki dotyczą odpowiednio: zatwierdzonej do wypłaty dywidendy z podziału zysku za 2015 rok oraz wypłaconej w 2015 roku dywidendy z podziału zysku za 2014 rok.

***Kursy użyte do przeliczenia złotych na euro: pozycje sprawozdania z sytuacji finansowej wg średniego kursu NBP na dzień 30 czerwca 2016 roku – 4,4255 zł (na dzień 31 grudnia 2015 roku: 4,2615 zł; na dzień 30 czerwca 2015 roku: 4,1944 zł); pozycje rachunku zysków i strat, sprawozdania z całkowitych dochodów oraz sprawozdania z przepływów pieniężnych wg kursu stanowiącego średnią arytmetyczną kursów NBP na koniec każdego miesiąca I półrocza 2016 roku – 4,3805 zł (I półrocza 2015 roku: 4,1341 zł).

SKRÓCONE ŚRÓDROCZNE SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE
FINANSOWE GRUPY KAPITAŁOWEJ
BANKU HANDLOWEGO W WARSZAWIE S.A.
ZA OKRES 6 MIESIĘCY KOŃCZĄCY SIĘ 30 CZERWCA 2016 ROKU

SIERPIEŃ 2016

SPIS TREŚCI

Skrócony skonsolidowany rachunek zysków i strat	7
Skrócone skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów	8
Skrócone skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej	9
Skrócone skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym	10
Skrócone skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych	11
Noty objaśniające do skróconego śródrocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego	12
1. Informacje ogólne o Banku i Grupie Kapitałowej Banku („Grupa”)	12
2. Oświadczenie o zgodności	12
3. Znaczące zasady rachunkowości	12
4. Sprawozdawczość dotycząca segmentów działalności	13
5. Zarządzanie ryzykiem	14
6. Wynik z tytułu odsetek	24
7. Wynik z tytułu opłat i prowizji	24
8. Wynik na handlowych instrumentach finansowych i rewaluacji	25
9. Wynik na pozostałych przychodach i kosztach operacyjnych	25
10. Koszty działania i koszty ogólnego zarządu	26
11. Wynik odpisów z tytułu utraty wartości aktywów finansowych oraz rezerw na udzielone zobowiązania finansowe i gwarancyjne	27
12. Podatek dochodowy	28
13. Zestawienie zmian w pozostałych całkowitych dochodach	28
14. Należności od banków	29
15. Aktywa i zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	29
16. Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	30
17. Należności od klientów	31
18. Aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego	32
19. Zobowiązania wobec banków	32
20. Zobowiązania wobec klientów	32
21. Aktywa i zobowiązania finansowe według terminów wymagalności/zapadalności	33
22. Ujawnienia dotyczące instrumentów finansowych	33
23. Rachunkowość zabezpieczeń	36
24. Sprawozdanie z przepływów pieniężnych	37
25. Sezonowość lub cykliczność działalności	37
26. Emisje, wykup i spłaty nieudziałowych i kapitałowych papierów wartościowych	37
27. Wyplacone (lub zadeklarowane) dywidendy	37
28. Zmiany w strukturze Grupy Kapitałowej Banku	37
29. Znaczące zdarzenia po dniu bilansowym nieujęte w sprawozdaniu finansowym	37
30. Zmiany udzielonych i otrzymanych zobowiązań finansowych i gwarancyjnych	37
31. Informacja o akcjonariuszach	38
32. Informacja o toczących się postępowaniach sądowych	38

33. Transakcje z kluczowym personelem kierowniczym	39
34. Jednostki powiązane	39
35. Inne istotne informacje	40

Skrócony skonsolidowany rachunek zysków i strat

	Za okres	II kwartał		I półrocze	
		01.04. - 30.06. 2016	01.01. - 30.06. 2016	01.04. - 30.06. 2015	01.01. - 30.06. 2015
<i>w tys. zł</i>	Nota				
Przychody z tytułu odsetek i przychody o podobnym charakterze	6	316 430	623 641	289 594	599 668
Koszty odsetek i podobne koszty	6	(64 095)	(123 920)	(49 584)	(102 882)
Wynik z tytułu odsetek	6	252 335	499 721	240 010	496 786
Przychody z tytułu opłat i prowizji	7	159 670	321 186	175 425	348 776
Koszty z tytułu opłat i prowizji	7	(20 557)	(39 433)	(16 800)	(38 744)
Wynik z tytułu opłat i prowizji	7	139 113	281 753	158 625	310 032
Przychody z tytułu dywidend		7 333	7 334	7 177	7 177
Wynik na handlowych instrumentach finansowych i rewaluacji	8	107 006	145 236	71 953	157 626
Wynik na inwestycyjnych dłużnych papierach wartościowych dostępnych do sprzedaży		14 301	20 925	20 342	118 800
Wynik na inwestycyjnych instrumentach kapitałowych dostępnych do sprzedaży	22	93 907	93 907	-	-
Wynik na rachunkowości zabezpieczeń		3 404	7 561	910	910
Pozostałe przychody operacyjne	9	8 467	26 162	7 891	21 216
Pozostałe koszty operacyjne	9	(6 222)	(13 843)	(9 193)	(23 783)
Wynik na pozostałych przychodach i kosztach operacyjnych	9	2 245	12 319	(1 302)	(2 567)
Koszty działania i koszty ogólnego zarządu	10	(283 886)	(578 394)	(293 924)	(589 262)
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych		(17 345)	(35 894)	(17 521)	(35 113)
Wynik z tytułu zbycia pozostałych aktywów		78	87	68	72
Wynik odpisów z tytułu utraty wartości aktywów finansowych oraz rezerw na udzielone zobowiązania finansowe i gwarancyjne	11	(20 011)	(14 492)	(1 977)	(5 484)
Zysk operacyjny		298 480	440 063	184 361	458 977
Udział w zyskach netto podmiotów wycenianych metodą praw własności		79	78	36	48
Podatek od niektórych instytucji finansowych		(18 375)	(31 512)	-	-
Zysk brutto		280 184	408 629	184 397	459 025
Podatek dochodowy	12	(58 206)	(82 280)	(34 217)	(91 808)
Zysk netto		221 978	326 349	150 180	367 217
W tym:					
Zysk netto należny udziałowcom jednostki dominującej			326 349		367 217
Średnia ważona liczba akcji zwykłych (w szt.)			130 659 600		130 659 600
Zysk na jedną akcję (w zł)			2,50		2,81
Rozwodniony zysk na jedną akcję (w zł)			2,50		2,81

Noty objaśniające zamieszczone na stronach 12-40 stanowią integralną część skróconego śródrocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Skrócone skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów

	Za okres	II kwartał		I półrocze	
		01.04. - 30.06. 2016	01.01. - 30.06. 2016	01.04. - 30.06. 2015	01.01. - 30.06. 2015
<i>w tys. zł</i>	Nota				
Zysk netto		221 978	326 349	150 180	367 217
Pozostałe całkowite dochody, które mogą być przekwalifikowane do rachunku zysków i strat:					
Wycena aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży (netto)	13	(102 059)	(7 445)	(199 353)	(222 455)
Różnice kursowe		204	757	788	(88)
Pozostałe całkowite dochody po opodatkowaniu		(101 855)	(6 688)	(198 565)	(222 543)
Całkowite dochody ogółem		120 123	319 661	(48 385)	144 674

W tym:

Całkowite dochody należne udziałowcom jednostki dominującej			319 661		144 674

Noty objaśniające zamieszczone na stronach 12-40 stanowią integralną część skróconego śródrocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Skrócone skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej

	Stan na dzień	30.06.2016	31.12.2015
<i>w tys. zł</i>	Nota		
AKTYWA			
Kasa, operacje z Bankiem Centralnym		823 965	2 170 237
Należności od banków	14	773 686	757 103
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	15	2 289 130	6 987 284
Pochodne instrumenty zabezpieczające		-	1 795
Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	16	19 754 061	18 351 259
Inwestycje kapitałowe wyceniane metodą praw własności		10 499	7 768
Inwestycje kapitałowe dostępne do sprzedaży		21 482	67 744
Należności od klientów	17	17 866 828	18 975 471
Rzeczowe aktywa trwałe		343 791	354 080
Wartości niematerialne		1 366 681	1 371 879
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego		20 634	20 673
Aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego	18	166 085	161 586
Inne aktywa		744 527	277 985
Aktywa trwałe przeznaczone do zbycia		1 928	1 928
Aktywa razem		44 183 297	49 506 792
ZOBOWIĄZANIA			
Zobowiązania wobec banków	19	2 350 657	6 963 561
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	15	1 618 492	3 247 523
Pochodne instrumenty zabezpieczające		97 405	112 383
Zobowiązania wobec klientów	20	31 501 308	31 586 303
Rezerwy		11 981	23 494
Inne zobowiązania		2 044 724	722 872
Zobowiązania razem		37 624 567	42 656 136
KAPITAŁ WŁASNY			
Kapitał zakładowy		522 638	522 638
Kapitał zapasowy		3 003 082	3 001 525
Kapitał z aktualizacji wyceny		(171 058)	(163 613)
Pozostałe kapitały rezerwowe		2 884 770	2 869 509
Zyski zatrzymane		319 298	620 597
Kapitał własny razem		6 558 730	6 850 656
Zobowiązania i kapitał własny razem		44 183 297	49 506 792

Noty objaśniające zamieszczone na stronach 12-40 stanowią integralną część skróconego śródrocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Skrócone skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym

<i>w tys. zł</i>	Kapitał zakładowy	Kapitał zapasowy	Kapitał z aktualizacji wyceny	Pozostałe kapitały rezerwowe	Zyski zatrzymane	Udziały nie- sprawujące kontroli	Kapitał własny razem
Stan na 1 stycznia 2016 roku	522 638	3 001 525	(163 613)	2 869 509	620 597	-	6 850 656
Całkowite dochody ogółem, z tego:	-	-	(7 445)	757	326 349	-	319 661
zysk netto	-	-	-	-	326 349	-	326 349
różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	-	-	-	757	-	-	757
wycena aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży (netto)	-	-	(7 445)	-	-	-	(7 445)
Dywidendy do wypłaty	-	-	-	-	(611 587)	-	(611 587)
Transfer na kapitały	-	1 557	-	14 504	(16 061)	-	-
Stan na 30 czerwca 2016 roku	522 638	3 003 082	(171 058)	2 884 770	319 298	-	6 558 730

<i>w tys. zł</i>	Kapitał zakładowy	Kapitał zapasowy	Kapitał z aktualizacji wyceny	Pozostałe kapitały rezerwowe	Zyski zatrzymane	Udziały nie- sprawujące kontroli	Kapitał własny razem
Stan na 1 stycznia 2015 roku	522 638	3 000 298	52 873	2 893 523	941 428	-	7 410 760
Całkowite dochody ogółem, z tego:	-	-	(222 455)	(88)	367 217	-	144 674
zysk netto	-	-	-	-	367 217	-	367 217
różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	-	-	-	(88)	-	-	(88)
wycena aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży (netto)	-	-	(222 455)	-	-	-	(222 455)
Dywidendy do wypłaty	-	-	-	-	(970 917)	-	(970 917)
Transfer na kapitały	-	1 227	-	(24 894)	23 667	-	-
Stan na 30 czerwca 2015 roku	522 638	3 001 525	(169 582)	2 868 541	361 395	-	6 584 517

<i>w tys. zł</i>	Kapitał zakładowy	Kapitał zapasowy	Kapitał z aktualizacji wyceny	Pozostałe kapitały rezerwowe	Zyski zatrzymane	Udziały nie- sprawujące kontroli	Kapitał własny razem
Stan na 1 stycznia 2015 roku	522 638	3 000 298	52 873	2 893 523	941 428	-	7 410 760
Całkowite dochody ogółem, z tego:	-	-	(216 486)	880	626 419	-	410 813
zysk netto	-	-	-	-	626 419	-	626 419
różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	-	-	-	(6)	-	-	(6)
wycena aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży (netto)	-	-	(216 486)	-	-	-	(216 486)
zyski aktuarialne z wyceny programu określonych świadczeń (netto)	-	-	-	886	-	-	886
Dywidendy wypłacone	-	-	-	-	(970 917)	-	(970 917)
Transfer na kapitały	-	1 227	-	(24 894)	23 667	-	-
Stan na 31 grudnia 2015 roku	522 638	3 001 525	(163 613)	2 869 509	620 597	-	6 850 656

Noty objaśniające zamieszczone na stronach 12-40 stanowią integralną część skróconego śródrocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Skrócone skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych

	Za okres	01.01. - 30.06. 2016	01.01. - 30.06. 2015
<i>w tys. zł</i>			
A. Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej			
I. Zysk netto		326 349	367 217
II. Korekty do uzgodnienia zysku netto ze środkami pieniężnymi netto z działalności operacyjnej:		(1 983 364)	3 139 451
Bieżący i odroczony podatek dochodowy ujęty w wyniku finansowym		82 280	91 808
Udział w zyskach (stratach) netto podmiotów wycenianych metodą praw własności		(78)	(48)
Amortyzacja		35 894	35 113
Zmiana stanu odpisów z tytułu utraty wartości aktywów finansowych		17 422	8 815
Zmiana stanu rezerw		(7 336)	65
Wynik z tytułu odsetek		(499 721)	(496 786)
Przychody z tytułu dywidend od podmiotów zależnych		(132)	-
Wynik ze sprzedaży inwestycji		(74)	(72)
Wynik z tytułu niezrealizowanych różnic kursowych		2 762	(15 657)
Inne korekty		(21 643)	(4 648)
Przepływy wynikające z zysków z działalności operacyjnej przed uwzględnieniem zmian aktywów i zobowiązań z działalności operacyjnej		(390 626)	(381 410)
Zmiana stanu aktywów operacyjnych (wyluczając środki pieniężne)		3 987 714	1 807 958
Zmiana stanu należności od banków		64 968	(1 500 322)
Zmiana stanu należności od klientów		1 091 523	(677 852)
Zmiana stanu dłużnych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży		(1 341 118)	1 012 967
Zmiana stanu inwestycji kapitałowych dostępnych do sprzedaży		213	(77)
Zmiana stanu aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu		4 627 379	3 047 240
Zmiana stanu aktywów z tytułu pochodnych instrumentów zabezpieczających		1 795	(41 311)
Zmiana stanu innych aktywów		(457 046)	(32 687)
Zmiana stanu zobowiązań operacyjnych (wyluczając środki pieniężne)		(5 580 452)	1 712 903
Zmiana stanu zobowiązań wobec banków		(4 557 267)	4 408 910
Zmiana stanu zobowiązań wobec klientów		(85 899)	(3 572 873)
Zmiana stanu zobowiązań przeznaczonych do obrotu		(1 629 031)	798 481
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu pochodnych instrumentów zabezpieczających		(14 978)	593
Zmiana stanu innych zobowiązań		706 723	77 792
Odsetki otrzymane		687 289	625 026
Odsetki zapłacone		(127 404)	(102 437)
Podatek dochodowy zapłacony		(88 708)	(53 237)
III. Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej		(1 185 838)	3 976 020
B. Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej			
Nabycie rzeczowych aktywów trwałych		(11 503)	(21 138)
Zbycie rzeczowych aktywów trwałych		1 254	2 528
Nabycie wartości niematerialnych		(12 105)	(11 666)
Zbycie aktywów/zobowiązań trwałych przeznaczonych do zbycia		73	250
Dywidendy otrzymane		132	-
Przepływy netto związane z działalnością inwestycyjną		(22 149)	(30 026)
C. Przepływy pieniężne z działalności finansowej			
Dywidendy wypłacone		(100)	(116)
Wydanki na nabycie akcji własnych		(2 711)	-
Wydanki z tytułu spłaty długoterminowych kredytów od podmiotów sektora finansowego		(58 168)	(68 156)
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej		(60 979)	(68 272)
D. Różnice kursowe z przeliczenia środków pieniężnych		3 822	6 800
E. Zwiększenie/(zmniejszenie) środków pieniężnych netto		(1 265 144)	3 884 522
F. Środki pieniężne na początek okresu		2 354 352	1 732 915
G. Środki pieniężne na koniec okresu (patrz nota 24)		1 089 208	5 617 437

Noty objaśniające zamieszczone na stronach 12-40 stanowią integralną część skróconego śródrocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Noty objaśniające do skróconego śródrocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego

1. Informacje ogólne o Banku i Grupie Kapitałowej Banku („Grupa”)

Bank Handlowy w Warszawie S.A. („Jednostka dominująca”, „Bank”) ma siedzibę w Warszawie przy ul. Senatorskiej 16, 00-923 Warszawa. Bank został powołany aktem notarialnym z dnia 13 kwietnia 1870 roku i jest zarejestrowany w Rejestrze Przedsiębiorców w Krajowym Rejestrze Sądowym prowadzonym przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy, XII Wydział Gospodarczy w Warszawie, pod numerem KRS: 0000001538.

Jednostce dominującej nadano numer statystyczny REGON 000013037 oraz numer identyfikacji podatkowej NIP 526-030-02-91.

Czas trwania jednostki dominującej oraz jednostek wchodzących w skład Grupy jest nieoznaczony.

Kapitał zakładowy Banku wynosi 522 638 400 zł i podzielony jest na 130 659 600 akcji zwykłych na okaziciela, o wartości nominalnej 4,00 zł każda. Akcje Banku są notowane na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie S.A.

Grupa jest członkiem Citigroup Inc. Jednostką dominującą dla Banku jest Citibank Overseas Investment Corporation z siedzibą w New Castle, USA. Citibank Overseas Investment Corporation jest podmiotem zależnym od Citibank N.A. z siedzibą w Nowym Jorku, USA, który jest jednostką dominującą najwyższego szczebla.

Bank jest uniwersalnym bankiem komercyjnym, oferującym szeroki zakres usług bankowych w obrocie krajowym i zagranicznym, dla osób fizycznych i prawnych. Dodatkowo poprzez podmioty zależne Grupa prowadzi:

- działalność maklerską,
- usługi leasingowe,
- działalność inwestycyjną.

Skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A. obejmuje dane Banku - jednostki dominującej oraz jednostek od niego zależnych: Dom Maklerski Banku Handlowego S.A., Handlowy-Leasing Sp. z o.o., Handlowy Investmens S.A., PPH Spomasz Sp. z o.o. w likwidacji oraz Handlowy-Inwestycje Sp. z o.o.

Struktura jednostek Grupy w I półroczu 2016 roku nie uległa zmianie.

2. Oświadczenie o zgodności

Skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy zostało sporządzone zgodnie z wymogami Międzynarodowego Standardu Rachunkowości MSR 34 „Śródroczna Sprawozdawczość Finansowa”, który został zatwierdzony przez Unię Europejską i z innymi obowiązującymi przepisami. Nie zawiera ono wszystkich informacji wymaganych dla pełnego rocznego sprawozdania finansowego i powinno być czytane łącznie z rocznym skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym Grupy za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2015 roku.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 r. w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (Dz. U. z 2014 r., poz. 133 z późniejszymi zmianami) Bank jest zobligowany do publikacji wyników finansowych za okres 6 miesięcy, kończący się 30 czerwca 2016 roku, który jest uznawany za bieżący śródroczny okres sprawozdawczy.

Skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy zostało zatwierdzone przez Zarząd Banku w dniu 23 sierpnia 2016 roku.

3. Znaczące zasady rachunkowości

Zasady rachunkowości przyjęte przy sporządzeniu skróconego śródrocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy za I półrocze 2016 roku są zgodne z zasadami rachunkowości przyjętymi i opisanymi w rocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2015 roku.

Przy sporządzeniu niniejszego skróconego śródrocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupa zastosowała takie same zasady rachunkowości, jak przy sporządzeniu skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok zakończony 31 grudnia 2015 za wyjątkiem obciążenia podatkiem dochodowym, które zostało skalkulowane zgodnie z zasadami określonymi w MSR 34.30c, i nowymi standardami, z uwzględnieniem sytuacji opisanej poniżej.

W roku 2016 po raz pierwszy wymagają zastosowania niższe standardy, których wdrożenie nie miało istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe:

- zmiana MSR 1 – dotyczy istotności i dekompozycji informacji prezentowanych w sprawozdaniu finansowym,
- zmiana MSSF 11 – dotyczy konieczności stosowania rachunkowości połączenia przedsięwzięć przy nabyciu udziału we wspólnej działalności,
- zmiana MSR 16 – wyklucza możliwość amortyzacji rzeczowego aktywa trwałego na podstawie przychodów przez niego generowanych,
- MSR 19 – dotyczy zmiany w ustalaniu stopy dyskonta przy wycenie świadczeń pracowniczych,

- zmiana MSR 38 – wyklucza możliwość amortyzacji wartości niematerialnych na podstawie przychodów przez nie generowanych,
- zmiana MSR 27– dotyczy umożliwienia stosowania metody praw własności w jednostkowym sprawozdaniu finansowym,
- doroczne zmiany MSSF cykl 2010-2012 oraz 2012-2014 – dotyczy nieistotnych dla Grupy zmian w szeregu standardów.

Za okresy rozpoczynające się 1 stycznia 2015 roku oraz 1 stycznia 2016 r. obowiązują Grupę opublikowane nowe standardy i interpretacje, z których istotny wpływ na Grupę ma jedynie KIMSF 21 „Opłaty publiczne”.

W 2015 roku zgodnie z opinią Ministerstwa Finansów i stanowiskiem Komisji Nadzoru Finansowego, w celu zapewnienia zgodności z rekomendowanym podejściem oraz porównywalności sprawozdań finansowych w ramach sektora bankowego w odniesieniu do rozpoznawania opłat na rzecz Bankowego Funduszu Gwarancyjnego, Bank zdecydował o amortyzowaniu kosztów ponoszonych na rzecz BFG przez cały rok 2015, analogiczne jak w latach poprzednich.

W przypadku gdyby Bank rozpoznał koszty ponoszone na rzecz BFG jednorazowo, zaprezentowane w skróconym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za I półrocze 2015 roku Koszty działania i ogólnego zarządu zostałyby zwiększone o kwotę 33 672 tys. złotych. W rezultacie skonsolidowany zysk netto Grupy za I półrocze 2015 roku uległby zmniejszeniu o 28 613 tys. złotych.

W 2016 roku nowelizacja ustawy z dnia 14 grudnia 1994 roku o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym zmieniła sposób i terminy naliczania opłat na rzecz BFG z rocznych na kwartalne. Obciążenie wyniku w obydwu okresach jest porównywalne.

Sporządzenie skróconego śródrocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej wymaga od kierownictwa dokonania pewnych szacunków oraz przyjęcia związanych z nimi założeń, które mają wpływ na kwoty prezentowane w sprawozdaniu finansowym. Przy sporządzeniu tego sprawozdania Grupa przyjęła te same zasady oszacowania, które zastosowano do rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2015 roku z uwzględnieniem przyczyn oraz źródeł niepewności przewidywanych na dzień bilansowy.

Najistotniejsze szacunki dokonane za okres 6 miesięcy, zakończony 30 czerwca 2016 roku dotyczą:

- utraty wartości aktywów finansowych,
- wyceny do wartości godziwej instrumentów pochodnych,
- świadczeń pracowniczych.

Skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy zostało przygotowane za okres od 1 stycznia 2016 roku do 30 czerwca 2016 roku oraz od 1 kwietnia 2016 roku do 30 czerwca 2016 roku, a dla skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej według stanu na dzień 30 czerwca 2016 roku. Porównawcze dane finansowe zostały zaprezentowane za okres od 1 stycznia 2015 roku do 30 czerwca 2015 roku oraz od 1 kwietnia 2015 roku do 30 czerwca 2015 roku, a dla skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej według stanu na dzień 31 grudnia 2015 roku.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone w złotych polskich (waluta prezentacji) w zaokrągleniu do tysiąca złotych.

4. Sprawozdawczość dotycząca segmentów działalności

Segment działalności jest dającą się wyodrębnić częścią działalności Grupy, generującą przychody i koszty (w tym z transakcji wewnątrz Grupy), której wyniki operacyjne są regularnie analizowane przez Zarząd jednostki dominującej jako główny organ decyzyjny Grupy, w celu alokacji zasobów oraz oceny jej działalności.

Grupa jest zarządzana na poziomie dwóch głównych segmentów – bankowości instytucjonalnej i bankowości detalicznej. Wycena aktywów i pasywów oraz ustalanie wyniku finansowego segmentu dokonywane jest zgodnie z zasadami rachunkowości stosowanymi przez Grupę dla potrzeb sporządzenia sprawozdań finansowych, z uwzględnieniem transakcji pomiędzy segmentami w ramach Grupy.

Przyporządkowania aktywów i zobowiązań oraz przychodów i kosztów Grupy do segmentów dokonano na podstawie wewnętrznych informacji przygotowywanych dla potrzeb zarządczych. Transfer finansowania pomiędzy segmentami Grupy oparty jest na stawkach bazujących na stopach rynkowych. Stawki transferowe są ustalane według tych samych zasad dla obu segmentów, a ich zróżnicowanie wynika jedynie ze struktury terminowej i walutowej aktywów i zobowiązań. Podstawą oceny wyników działalności segmentu jest zysk lub strata brutto.

Działalność Grupy prowadzona jest wyłącznie na terenie Polski.

Bankowość Instytucjonalna

W ramach segmentu Bankowości Instytucjonalnej Grupa oferuje produkty i świadczy usługi podmiotom gospodarczym, jednostkom samorządowym oraz dla sektora budżetowego. Obok tradycyjnych usług bankowych polegających na działalności kredytowej i depozytowej segment świadczy usługi zarządzania gotówką, finansowania handlu, leasingu, usługi maklerskie i powiernictwa papierów wartościowych, oferuje produkty skarbu na rynkach finansowych i towarowych. Ponadto segment oferuje usługi bankowości inwestycyjnej na lokalnym i międzynarodowym rynku kapitałowym, w tym usługi doradztwa, pozyskiwania i gwarantowania finansowania poprzez publiczne i niepubliczne emisje instrumentów finansowych.

Działalność segmentu obejmuje także transakcje na własny rachunek na rynkach instrumentów kapitałowych, dłużnych oraz pochodnych.

Bankowość Detaliczna

Segment Bankowości Detalicznej dostarcza produkty i usługi finansowe klientom indywidualnym, a także w ramach CitiBusiness mikroprzedsiębiorstwom oraz osobom fizycznym prowadzącym działalność gospodarczą. Oprócz prowadzenia rachunków, oferty w obszarze działalności kredytowej i depozytowej Grupa oferuje klientom pożyczki gotówkowe, kredyty hipoteczne, karty kredytowe, prowadzi usługi zarządzania majątkiem, pośredniczy w sprzedaży produktów inwestycyjnych i ubezpieczeniowych.

Wyniki finansowe Grupy według segmentów działalności

w tys. zł	Za okres			01.01. – 30.06.2015		
	Bankowość Instytucjonalna	Bankowość Detaliczna	Razem	Bankowość Instytucjonalna	Bankowość Detaliczna	Razem
Wynik z tytułu odsetek	220 919	278 802	499 721	216 478	280 308	496 786
Wynik wewnętrzny z tytułu odsetek, w tym:	(20 613)	20 613	-	(28 749)	28 749	-
przychody wewnętrzne	-	20 613	20 613	-	28 749	28 749
koszty wewnętrzne	(20 613)	-	(20 613)	(28 749)	-	(28 749)
Wynik z tytułu opłat i prowizji	133 022	148 731	281 753	137 556	172 476	310 032
Przychody z tytułu dywidend	844	6 490	7 334	1 462	5 715	7 177
Wynik na handlowych instrumentach finansowych i rewaluacji	128 705	16 531	145 236	142 329	15 297	157 626
Wynik na inwestycyjnych dłużnych papierach wartościowych dostępnych do sprzedaży	20 925	-	20 925	118 800	-	118 800
Wynik na inwestycyjnych instrumentach kapitałowych dostępnych do sprzedaży	27 430	66 477	93 907	-	-	-
Wynik na rachunkowości zabezpieczeń	7 561	-	7 561	910	-	910
Wynik na pozostałych przychodach i kosztach operacyjnych	14 180	(1 861)	12 319	6 821	(9 388)	(2 567)
Koszty działania i koszty ogólnego zarządu	(251 340)	(327 054)	(578 394)	(258 811)	(330 451)	(589 262)
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych	(10 862)	(25 032)	(35 894)	(11 675)	(23 438)	(35 113)
Wynik z tytułu zbycia pozostałych aktywów	87	-	87	7	65	72
Wynik odpisów z tytułu utraty wartości aktywów finansowych oraz rezerw na udzielone zobowiązania finansowe i gwarancyjne	17 135	(31 627)	(14 492)	(1 026)	(4 458)	(5 484)
Zysk operacyjny	308 606	131 457	440 063	352 851	106 126	458 977
Udział w zyskach (stratach) netto podmiotów wycenianych metodą praw własności	78	-	78	48	-	48
Podatek od niektórych instytucji finansowych	(22 778)	(8 734)	(31 512)	-	-	-
Zysk brutto	285 906	122 723	408 629	352 899	106 126	459 025
Podatek dochodowy			(82 280)			(91 808)
Zysk netto			326 349			367 217

w tys. zł	Stan na dzień			31.12.2015		
	Bankowość Instytucjonalna	Bankowość Detaliczna	Razem	Bankowość Instytucjonalna	Bankowość Detaliczna	Razem
Aktywa	37 601 720	6 581 577	44 183 297	43 034 095	6 472 697	49 506 792
Zobowiązania i kapitał własny, w tym:	32 343 101	11 840 196	44 183 297	38 188 084	11 318 708	49 506 792
zobowiązania	27 139 831	10 484 736	37 624 567	32 930 579	9 725 557	42 656 136

5. Zarządzanie ryzykiem

Ryzyko kredytowe

Głównym celem zarządzania ryzykiem kredytowym w Grupie jest zapewnienie wysokiej jakości portfela kredytowego oraz stabilności prowadzonej działalności poprzez minimalizację ryzyka poniesienia strat kredytowych. Zarządzanie ryzykiem

kredytowym realizowane jest w oparciu o polityki i procedury, które w spójny i jasny sposób definiują i komunikują standardy dotyczące identyfikacji, pomiaru, akceptacji, kontroli oraz monitorowania i raportowania ryzyka.

Grupa zarządza swoimi ekspozycjami poprzez określanie i monitorowanie limitów, wyznaczonych w ramach limitów kapitałowych i norm płynnościowych, przy uwzględnieniu regulacji zewnętrznych.

Proces aktywnego zarządzania jakością portfela obejmuje, w zależności od rodzaju klienta, nadawanie ekspozycjom odpowiedniego ratingu, właściwej klasyfikacji wewnętrznej, monitoring liczby dni przeterminowania oraz zastosowanie odpowiednich działań restrukturyzacyjnych bądź windykacyjnych. Grupa posiada jednolity wewnętrzny system klasyfikacji należności na podstawie ustalonych kryteriów. System nadawanych ratingów i klasyfikacji odgrywa kluczową rolę przy ustalaniu poziomu odpisów z tytułu utraty wartości.

Grupa rozpoznaje i zarządza ryzykiem kredytowym kontrahenta w transakcjach instrumentami finansowymi w oparciu o wewnętrzne limity na zaangażowanie przedrozliczeniowe i rozliczeniowe. Ekspozycjom tym nadawane są również ratingi kredytowe.

W I półroczu 2016 roku Grupa nie wprowadziła istotnych zmian w zakresie systemów oraz procesów zarządzania ryzykiem kredytowym.

Poniżej został zaprezentowany portfel Grupy, pogrupowany na należności klientów ze stwierdzoną utratą wartości oraz należności bez utraty wartości. Zaprezentowano również szczegóły odpisów z tytułu utraty wartości. W ramach należności ze stwierdzoną utratą wartości wyodrębnia się portfel zarządzany na podstawie indywidualnej klasyfikacji (należności oceniane indywidualnie) oraz portfel zarządzany na bazie dni zaległości w spłacie (należności oceniane portfelowo). Ekspozycje bez rozpoznanej utraty wartości klasyfikowane są na podstawie wewnętrznych ratingów ryzyka przyjmujących wartości od 1 do 7, przy czym kategoria ryzyka 1 jest ratingiem najlepszym.

Wewnętrzne ratingi ryzyka są otrzymywane w kompleksowym procesie oceny kredytowej, na który składają się modele i metodyki ratingowe, dodatkowe korekty wynikające m.in. z posiadanego wsparcia i z zabezpieczenia oraz wszelkie inne zdefiniowane procesy stosowane, w celu uzyskania ratingów ryzyka.

Rating ryzyka określa prawdopodobieństwo niewywiązywania się przez dłużnika z zobowiązań w okresie jednego roku. Ratingi od 1 do 4- włącznie są traktowane jako odpowiednik ratingów z poziomu inwestycyjnego zewnętrznych agencji oceny wiarygodności kredytowej, co oznacza, że świadczą o niskim bądź średnim poziomie ryzyka kredytowego. Ratingi poniżej 4- świadczą o podwyższonym poziomie ryzyka kredytowego, przy czym rating 7 oznacza wysokie ryzyko kredytowe i niską zdolność do obsługi zobowiązań nawet przy sprzyjających warunkach makroekonomicznych.

W przypadku klientów Sektora Bankowości Detalicznej podstawowym kryterium rozpoznania utraty wartości jest wystąpienie opóźnień w spłacie rat kapitałowo-odsetkowych, minimalnej kwoty do zapłaty, prowizji lub przekroczenia dozwolonego salda. Na potrzeby wyliczenia odpisów z tytułu utraty wartości przyjmuje się, że kryterium to spełnione jest w przypadku wystąpienia opóźnienia w spłacie równego lub przekraczającego 90 dni w momencie wyliczania utraty wartości.

Poniżej zaprezentowano zestawienie określające maksymalną ekspozycję Grupy na ryzyko kredytowe.

<i>w tys. zł</i>	Nota	30.06.2016	31.12.2015
Należności od Banku Centralnego		424 585	1 693 132
Należności od banków (brutto)	14	774 306	758 853
Należności od klientów instytucjonalnych (brutto)	17	11 877 784	13 124 432
Należności od klientów indywidualnych (brutto)	17	6 579 354	6 436 445
Dłużne papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	15	663 735	4 692 560
Instrumenty pochodne	15	1 597 743	2 267 132
Pochodne instrumenty zabezpieczające		-	1 795
Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	16	19 754 061	18 351 259
Inne aktywa finansowe		662 499	204 430
Zobowiązania warunkowe udzielone	30	18 498 209	18 047 534
		60 832 276	65 577 572

Struktura portfela zaangażowań wobec klientów z punktu widzenia ryzyka kredytowego:

<i>w tys. zł</i>	30.06.2016			31.12.2015		
	Należności od klientów instytucjonalnych	Należności od klientów indywidualnych	Należności od banków	Należności od klientów instytucjonalnych	Należności od klientów indywidualnych	Należności od banków
Należności z rozpoznaną utratą wartości						
Należności oceniane indywidualnie						
Wartość brutto	312 738	10 311	-	337 170	11 349	-
Odpisy z tytułu utraty wartości	263 059	6 167	-	290 809	5 523	-
Wartość netto	49 679	4 144	-	46 361	5 826	-

Skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A.
za okres 6 miesięcy kończący się 30 czerwca 2016 roku

w tys. zł	30.06.2016			31.12.2015		
	Należności od klientów instytucjonalnych	Należności od klientów indywidualnych	Należności od banków	Należności od klientów instytucjonalnych	Należności od klientów indywidualnych	Należności od banków
Należności oceniane portfelowo						
Wartość brutto	19 603	344 408	-	23 889	327 216	-
Odpisy z tytułu utraty wartości	9 188	238 300	-	11 203	212 903	-
Wartość netto	10 415	106 108	-	12 686	114 313	-
Należności bez utraty wartości						
wg ratingu ryzyka						
rating ryzyka 1-4-	8 276 644	-	682 519	9 640 258	-	591 378
rating ryzyka +5-6-	3 041 067	-	91 787	2 915 852	-	167 475
rating ryzyka +7 i powyżej	227 732	-	-	207 263	-	-
wg przeterminowania należności						
bez opóźnień w spłacie	-	5 957 230	-	-	5 847 336	-
1-30 dni	-	212 471	-	-	202 475	-
31-90 dni	-	54 934	-	-	48 069	-
Wartość brutto	11 545 443	6 224 635	774 306	12 763 373	6 097 880	758 853
Odpisy z tytułu utraty wartości	20 903	52 693	620	19 478	45 490	1 750
Wartość netto	11 524 540	6 171 942	773 686	12 743 895	6 052 390	757 103
Łączna wartość netto	11 584 634	6 282 194	773 686	12 802 942	6 172 529	757 103

w tys. zł	30.06.2016			31.12.2015		
	Należności od klientów instytucjonalnych	Należności od klientów indywidualnych	Należności od banków	Należności od klientów instytucjonalnych	Należności od klientów indywidualnych	Należności od banków
Odpisy z tytułu utraty wartości na należności z rozpoznaną utratą wartości						
Odpisy z tytułu utraty wartości na należności oceniane indywidualnie	263 059	6 167	-	290 809	5 523	-
Odpisy z tytułu utraty wartości na należności oceniane portfelowo	9 188	238 300	-	11 203	212 903	-
Odpis na poniesione niezidentyfikowane straty						
wg ratingu ryzyka						
rating ryzyka 1-4-	2 873	-	205	2 716	-	131
rating ryzyka +5-6-	10 280	-	415	10 124	-	1 619
rating ryzyka +7 i powyżej	7 750	-	-	6 638	-	-
wg przeterminowania należności						
bez opóźnień w spłacie	-	18 878	-	-	16 993	-
1-30 dni	-	11 974	-	-	11 083	-
31-90 dni	-	21 841	-	-	17 414	-
	20 903	52 693	620	19 478	45 490	1 750
Łączne odpisy z tytułu utraty wartości	293 150	297 160	620	321 490	263 916	1 750

Należności od klientów indywidualnych bez utraty wartości i opóźnień w spłacie według historii przeterminowania:

w tys. zł	30.06.2016	31.12.2015
Należności od klientów indywidualnych bez utraty wartości i opóźnień w spłacie, w tym:	5 957 230	5 847 335
należności, które przynajmniej raz przekroczyły 30 dni opóźnienia w spłacie (lecz nie przekroczyły 90)	355 795	344 435
należności, które przynajmniej raz przekroczyły 90 dni opóźnienia w spłacie	5 907	5 824

Skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A.
za okres 6 miesięcy kończący się 30 czerwca 2016 roku

Należności bez utraty wartości według przeterminowania:

w tys. zł	30.06.2016			31.12.2015		
	Należności od klientów instytucjonalnych	Należności od klientów indywidualnych	Należności od banków	Należności od klientów instytucjonalnych	Należności od klientów indywidualnych	Należności od banków
Należności objęte odpisem na poniesione niezidentyfikowane straty						
Należności nieprzeterminowane	11 533 298	5 957 230	774 306	12 716 875	5 847 335	758 853
Należności przeterminowane, w tym:	12 145	267 405	-	46 498	250 545	-
1-30 dni	7 304	54 934	-	44 897	202 475	-
Wartość brutto	11 545 443	6 224 635	774 306	12 763 373	6 097 880	758 853

Struktura instrumentów pochodnych z punktu widzenia ryzyka kredytowego:

w tys. zł	30.06.2016			31.12.2015		
	Transakcje z klientami instytucjonalnych	Transakcje z klientami indywidualnymi	Transakcje z bankami	Transakcje z klientami instytucjonalnych	Transakcje z klientami indywidualnymi	Transakcje z bankami
Instrumenty pochodne wg ratingu ryzyka						
rating ryzyka 1-4-	192 606	4 012	1 357 706	157 940	2 176	2 071 473
rating ryzyka +5-6-	18 531	-	24 538	14 696	-	21 581
rating ryzyka +7 i powyżej	350	-	-	1 061	-	-
Razem	211 487	4 012	1 382 244	173 697	2 176	2 093 054

Poniżej zaprezentowano podział ekspozycji w portfelu dłużnych papierów wartościowych przeznaczonych do obrotu oraz w portfelu dłużnych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży według ratingów agencji Fitch.

w tys. zł	30.06.2016		31.12.2015	
	Dłużne papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	Dłużne papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży
Rating emitenta agencji Fitch				
A (w tym: od A- do AAA)	663 735	19 754 061	4 330 816	18 351 259
BBB+	-	-	361 744	-
Razem	663 735	19 754 061	4 692 560	18 351 259

Inne aktywa finansowe w kwocie 662 499 tys. zł na dzień 30 czerwca 2016 roku (204 430 tys. zł na koniec 2015 roku) obejmują należności z opóźnieniem w spłacie przekraczającym 90 dni w wysokości 1 645 tys. zł (1 824 tys. zł na koniec 2015 roku).

Struktura zobowiązań warunkowych udzielonych z punktu widzenia ryzyka kredytowego:

w tys. zł	30.06.2016		31.12.2015	
	Zobowiązania wobec klientów instytucjonalnych	Zobowiązania wobec banków	Zobowiązania wobec klientów instytucjonalnych	Zobowiązania wobec banków
Zobowiązania warunkowe udzielone wg ratingu ryzyka				
rating ryzyka 1-4-	9 706 065	601 840	9 737 033	260 594
rating ryzyka +5-6-	2 301 978	15 682	2 342 319	5 531
rating ryzyka +7 i powyżej	55 564	-	117 362	-
Razem	12 063 607	617 522	12 196 714	266 125

Zobowiązania warunkowe udzielone klientom indywidualnym według przeterminowania:

w tys. zł	30.06.2016	31.12.2015
Zobowiązania warunkowe udzielone klientom indywidualnym, w tym:	5 817 080	5 584 695
zobowiązania warunkowe, które przynajmniej raz przekroczyły 30 dni opóźnienia w spłacie (lecz nie przekroczyły 90)	314 372	307 782
zobowiązania warunkowe, które przynajmniej raz przekroczyły 90 dni opóźnienia w spłacie	1 647	1 748

Poziom pokrycia odpisami z tytułu utraty wartości należności Grupy przedstawia poniższa tabela:

<i>w tys. zł</i>	30.06.2016	31.12.2015
Wartość brutto		
Należności z rozpoznaną utratą wartości, z tego:	687 060	699 624
Należności oceniane indywidualnie	323 049	348 519
Należności oceniane portfelowo	364 011	351 105
Należności bez rozpoznanej utraty wartości	18 544 384	19 620 106
Łączna wartość brutto	19 231 444	20 319 730
Odpisy z tytułu utraty wartości		
Należności z rozpoznaną utratą wartości, z tego:	516 714	520 438
Należności oceniane indywidualnie	269 226	296 332
Należności oceniane portfelowo	247 488	224 106
Należności bez rozpoznanej utraty wartości	74 216	66 718
Łączne odpisy z tytułu utraty wartości	590 930	587 156
Wartość netto		
Należności z rozpoznaną utratą wartości, z tego:	170 346	179 186
Należności oceniane indywidualnie	53 823	52 187
Należności oceniane portfelowo	116 523	126 999
Należności bez rozpoznanej utraty wartości	18 470 168	19 553 388
Łączna wartość netto	18 640 514	19 732 574
Wskaźnik pokrycia rezerwami należności z rozpoznaną utratą wartości	75,2%	74,4%

Poza ogólnymi zasadami ograniczania ryzyka kredytowego, Grupa posiada zdefiniowane zasady, specyficzne dla obszaru korporacyjnego i detalicznego, przyjmowania, oceny, ustanawiania i monitorowania różnych rodzajów zabezpieczeń, w tym gwarancji, poręczeń i podobnych instrumentów wsparcia (zwanym dalej łącznie: zabezpieczeniami). Zasady te służą minimalizowaniu ryzyka rezydualnego związanego z przyjmowaniem zabezpieczeń.

W Grupie na dzień 30 czerwca 2016 roku finansowy efekt uwzględnienia odzysku z przyjętych zabezpieczeń (głównie hipoteki) dla należności od klientów z rozpoznaną utratą wartości w analizie indywidualnej wyniósł 38 527 tys. zł (30 czerwca 2015 roku: 48 997 tys. zł). Jest to kwota, o którą poziom wymaganych odpisów z tytułu utraty wartości przypisanych do tego portfela byłby wyższy, gdyby przy szacowaniu odpisu nie zostały uwzględnione przepływy z tych zabezpieczeń.

W Grupie w ramach zarządzania ryzykiem kredytowym identyfikuje się ekspozycje „forborne”. Grupa uwzględnia ekspozycje „forborne” zgodnie z wymaganiami sprawozdawczymi wynikającymi ze Standardów Technicznych EBA/ITS/2013/03 oraz z dokumentu 2012/852, wydanym przez ESMA.

Grupa jako „forborne” traktuje ekspozycje, które są w procesie restrukturyzacji wymuszonej. Jest to sytuacja, w której dłużnikowi doświadczającemu trudności finansowych Grupa udziela preferencyjnych warunków finansowania (np. na warunkach nierynkowych), które w innej sytuacji nie byłyby rozważane. Grupa poprzez preferencyjne warunki finansowania rozumie sytuacje, w której np. zmodyfikowane oprocentowanie kredytu jest niższe niż umowna wartość oprocentowania sprzed restrukturyzacji i/lub zmodyfikowane oprocentowanie kredytu jest niższe niż oprocentowanie rynkowe dla danego okresu finansowania i ryzyka kredytowego.

Zakres, w którym zmieniane są warunki finansowania ustalany jest indywidualnie dla każdego dłużnika, którego dotyczy przedmiotowa sytuacja.

Zgodnie z definicją wynikiem przejścia ekspozycji do statusu „forborne” jest taka zmiana warunków finansowania, która zmienia strumień wpływów Grupy z tytułu spłaty zaangażowania, w szczególności przejście ekspozycji do stanu „forborne” wiąże się z koniecznością dokonania odpisu w straty części należności. Zgodnie z wdrożonym procesem rozpoznawania utraty wartości, zmiana statusu ekspozycji na „forborne” stanowi dowód utraty wartości i taka ekspozycja znajduje się w portfelu z utratą wartości.

Grupa przyjmuje, że ekspozycje pozostają w statusie „forborne” aż do ich całkowitej spłaty.

Wartość ekspozycji w statusie „forborne” nie jest istotna, w związku z tym Grupa monitoruje te wielkości zbiorczo, bez uwzględnienia różnych podziałów portfela.

<i>w tys. zł</i>	Wg stanu na dzień	
	30.06.2016	31.12.2015
Należności od klientów		
Należności bez rozpoznanej utraty wartości, w tym:	17 770 078	18 861 253
podmiotów sektora niefinansowego	17 096 228	16 827 402

Skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A.
za okres 6 miesięcy kończący się 30 czerwca 2016 roku

w tys. zł	Wg stanu na dzień	
	30.06.2016	31.12.2015
klientów instytucjonalnych	10 871 593	10 729 522
klientów indywidualnych	6 224 635	6 097 880
Należności z rozpoznaną utratą wartości, w tym:	687 060	699 624
podmiotów sektora niefinansowego	669 927	682 490
klientów instytucjonalnych, w tym:	315 208	343 925
„forborne”	72 025	74 991
klientów indywidualnych, w tym:	354 719	338 565
„forborne”	27 870	31 979
Należności od klientów brutto razem, w tym:	18 457 138	19 560 877
podmiotów sektora niefinansowego	17 766 155	17 509 892
klientów instytucjonalnych, w tym:	11 186 801	11 073 447
„forborne”	72 025	74 991
klientów indywidualnych, w tym:	6 579 354	6 436 445
„forborne”	27 870	31 979
Odpisy z tytułu utraty wartości, w tym:	(590 310)	(585 406)
na należności „forborne”	(60 654)	(62 073)
Należności od klientów netto, razem, w tym:	17 866 828	18 975 471
należności „forborne”	39 241	44 897

Ekspozycje „forborne” (brutto) według długości przeterminowania:

w tys. zł	Wg stanu na dzień	
	30.06.2016	31.12.2015
Nieprzeterminowane	50 099	54 634
Przeterminowane, z tego:	49 795	52 336
1-30 dni	2 403	2 635
31-90 dni	2 275	4 565
powyżej 90 dni	45 117	45 136
Łączna wartość brutto	99 894	106 970

Ryzyko płynności

Ryzyko płynności jest definiowane jako niebezpieczeństwo niewywiązania się Grupy z wykonania wymagalnych zobowiązań finansowych wobec klientów i kontrahentów.

Celem zarządzania ryzykiem płynności jest terminowe wywiązanie się Grupy z wszystkich zobowiązań wobec swoich klientów oraz zabezpieczenie środków, w celu terminowego rozliczenia wszystkich transakcji na rynku pieniężnym.

W okresie pierwszej połowy 2016 roku w Grupie nie wprowadzono istotnych zmian w procesach, procedurach, systemach oraz politykach dotyczących zarządzania ryzykiem płynności.

Poniżej przedstawione zostały wielkości skumulowanej urealnionej luki płynności oraz poziom aktywów płynnych na dzień 30 czerwca 2016 roku i 31 grudnia 2015 roku.

Skumulowana urealniona luka płynności na dzień 30 czerwca 2016 roku:

w tys. zł	Wg stanu na dzień				
	Do 1 miesiąca	Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	Powyżej 3 miesięcy do 1 roku	Powyżej 1 roku do 2 lat	Powyżej 2 lat
Aktywa	18 316 505	303 577	587 572	-	24 975 643
Zobowiązania i kapitał własny	7 246 813	3 718 675	81 835	54 769	33 081 205
Luka bilansowa w danym okresie	11 069 692	(3 415 098)	505 737	(54 769)	(8 105 562)
Transakcje warunkowe z tytułu instrumentów pochodnych – wpływy	28 378 504	4 196 191	7 050 385	4 818 631	16 244 759
Transakcje warunkowe z tytułu instrumentów pochodnych – wypływy	28 364 374	4 178 718	6 954 062	4 898 476	16 409 702
Luka pozabilansowa w danym okresie	14 130	17 473	96 323	(79 845)	(164 943)
Luka skumulowana	11 083 822	7 686 197	8 288 257	8 153 643	(116 862)

Skumulowana urealniona luka płynności na dzień 31 grudnia 2015 roku:

w tys. zł	Do 1 miesiąca	Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	Powyżej 3 miesięcy do 1 roku	Powyżej 1 roku do 2 lat	Powyżej 2 lat
Aktywa	20 838 740	313 024	410 630	196 967	27 747 431
Zobowiązania i kapitał własny	12 603 752	2 682 201	87 424	59 609	34 073 806
Luka bilansowa w danym okresie	8 234 988	(2 369 177)	323 206	137 358	(6 326 375)
Transakcje warunkowe z tytułu instrumentów pochodnych – wpływy	17 752 619	6 507 815	8 138 631	4 750 096	10 799 649
Transakcje warunkowe z tytułu instrumentów pochodnych – wypływy	17 618 109	6 565 980	8 125 367	4 761 800	10 976 369
Luka pozabilansowa w danym okresie	134 510	(58 165)	13 264	(11 704)	(176 720)
Luka skumulowana	8 369 498	5 942 156	6 278 626	6 404 280	(98 815)

Aktywa płynne i skumulowana luka płynności do 1 roku:

w tys. zł	30.06.2016	31.12.2015	Zmiana
Aktywa płynne, w tym:	21 061 298	24 951 511	(3 890 212)
rachunek nostro w NBP i stabilna część gotówki	643 502	1 907 692	(1 264 190)
dłużne papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	663 735	4 692 560	(4 028 824)
dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	19 754 061	18 351 259	1 402 802
Skumulowana luka płynności do 1 roku	8 288 257	6 278 626	2 009 631
Wskaźnik pokrycia luki przez aktywa płynne	Pozytywna luka	Pozytywna luka	-

Ryzyko rynkowe

Ryzyko rynkowe określane jest jako ryzyko negatywnego wpływu na wynik finansowy oraz wartość funduszy własnych Grupy, zmiany rynkowych stóp procentowych, kursów walutowych, kursów akcji, cen towarów oraz wszelkich parametrów zmienności tych stóp, kursów i cen.

Celem zarządzania ryzykiem rynkowym jest zapewnienie, że rozmiary ponoszonego ryzyka w ramach Grupy odpowiadają poziomowi akceptowalnemu przez akcjonariuszy oraz instytucje nadzoru bankowego, jak również zapewnienie, że wszystkie ekspozycje na ryzyko rynkowe są właściwie odzwierciedlone w kalkulowanych miarach ryzyka przekazywanych do wiadomości odpowiednim osobom i organom zarządzającym.

W okresie pierwszej połowy 2016 roku w Grupie nie wprowadzono istotnych zmian w procesach, procedurach, systemach oraz politykach dotyczących zarządzania ryzykiem rynkowym.

W zarządzaniu ryzykiem rynkowym wyodrębniono dwa rodzaje portfeli: handlowe i bankowe.

Do portfeli bankowych zastosowanie mają następujące metody pomiaru ryzyka:

- analiza luki stopy procentowej,
- metoda kosztów zamknięcia otwartych pozycji odsetkowych (*Value-at-Close*)/całkowitego zwrotu z portfela (*Total Return*),
- metoda dochodów odsetkowych narażonych na ryzyko (*Interest Rate Exposure*, IRE),
- testy warunków skrajnych.

Analiza luki stopy procentowej wykorzystuje harmonogram zapadalności lub przeszacowania pozycji bilansowych oraz instrumentów pochodnych ujmowanych w ramach rachunkowości zabezpieczeń lub zakwalifikowanych jako zabezpieczenia ekonomiczne, w celu ustalenia różnic pomiędzy pozycjami, których termin zapadalności lub aktualizacji oprocentowania przypada na dany przedział czasowy.

Generalną zasadą w analizie luki oprocentowania jest klasyfikacja transakcji do poszczególnych pasm przeszacowania pozycji z portfeli bankowych wg kontraktowych lub zakładanych terminów zmian oprocentowania transakcji.

Przyjmuje się, że:

- transakcje ze stałą stopą oprocentowania (takie jak: depozyty terminowe, lokaty międzybankowe, portfel dłużnych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży o oprocentowaniu stałym, kredyty udzielone zarówno spłacane w całości w dniu zapadalności, jak i spłacane w ratach) klasyfikuje się do odpowiednich pasm przeszacowania na podstawie daty zapadalności lub wymagalności,
- transakcje ze stopą zmienną, aktualizowaną w cyklicznych stałych okresach (głównie kredyty udzielone z oprocentowaniem ustalonym w oparciu o stopę np. WIBOR 1M) klasyfikuje się do odpowiednich pasm przeszacowania na podstawie daty najbliższej aktualizacji oprocentowania,
- transakcje o oprocentowaniu zmiennym administrowanym (tzn. zmiana wysokości oprocentowania oraz jej termin zastrzeżona jest do wyłącznej decyzji Banku), bądź o niezdefiniowanym terminie zapadalności lub aktualizacji

oprocentowania klasyfikuje się do odpowiednich pasm przeszacowania na podstawie historycznie zaobserwowanych lub ekspercko przyjętych przesunięć momentu i wielkości zmiany oprocentowania danej pozycji w stosunku do zmiany rynkowych stóp procentowych (model minimalizacji zmienności marży na produkcie). W Grupie do tych transakcji/pozycji bilansu zalicza się m.in: rachunki bieżące, kredyty kartowe, kredyty w rachunku bieżącym. Dodatkowo uwzględnia się wcześniejsze spłaty kredytów w oparciu o analizę faktycznych spłat dokonywanych przez klientów przed terminem i na tej podstawie ustalany jest profil aktualizacji oprocentowania produktu, dotyczy to w szczególności kredytów ratalnych,

- transakcje niewrażliwe na zmiany stóp procentowych, do których zalicza się gotówkę, majątek trwały, kapitał, pozostałe aktywa/zobowiązania, zalicza się do najdłuższego pasma przeszacowania,
- transakcje bezpośrednio zawierane przez Sub-Sektor Rynków Finansowych na potrzeby zarządzania ryzykiem stóp procentowych oraz płynności (portfel własny Sub-Sektora Rynków Finansowych) klasyfikowane są do odpowiednich pasm przeszacowania zawsze na podstawie dat zawartych w kontrakcie.

Metoda wartości zamknięcia luki stóp procentowych (*Value-at-Close*) określa wartość ekonomiczną lub „godziwą” pozycji, analogiczną do wyceny rynkowej portfela handlowego. Całkowity zwrot na portfelu to suma zmian wartości zamknięcia luki stóp procentowych, naliczonych odsetek oraz zysków/strat ze sprzedaży aktywów lub anulowania zobowiązań.

Metoda dochodów odsetkowych narażonych na ryzyko (IRE) służy do pomiaru potencjalnego wpływu określonego przesunięcia równoległego krzywych stóp procentowych na dochód odsetkowy z księgi bankowej przed opodatkowaniem, który może być uzyskany w określonym przedziale czasu. Jest to miara prospektywna, analogiczna do wskaźnika czynników wrażliwości (*Factor Sensitivity*) w przypadku portfeli handlowych. Przy czym przyjmuje się, że w standardowych warunkach przesunięcie stóp procentowych jest identyczne dla każdej waluty i wynosi 100 pkt bazowych w górę. Miara IRE jest kalkulowana dla pozycji w każdej walucie odrębnie w horyzoncie dziesięciu lat, przy czym do bieżącego monitorowania oraz limitowania pozycji ryzyka stóp procentowych portfeli bankowych stosowane są zasadniczo miary IRE w horyzoncie jednego roku i pięciu lat.

Poniżej przedstawione są miary IRE dla Grupy na dzień 30 czerwca 2016 roku oraz na dzień 31 grudnia 2015 roku. Zestawienie prezentowane jest odrębnie dla głównych walut PLN, USD i EUR, stanowiących łącznie ponad 90% bilansu Grupy.

w tys. zł	30.06.2016		31.12.2015	
	IRE 12M	IRE 5L	IRE 12M	IRE 5L
PLN	36 615	166 847	27 809	60 086
USD	7 973	5 079	(14 093)	(70 011)
EUR	5 300	(26 367)	14 002	18 278

Testy warunków skrajnych mierzą potencjalny wpływ istotnych zmian w poziomie lub kształcie krzywych stóp procentowych na pozycje otwierane w portfelu bankowym.

Grupa dokonuje testów warunków skrajnych dla zdefiniowanych scenariuszy ruchów stóp procentowych stanowiących kombinacje ruchów czynników rynkowych zdefiniowanych jako zmiany znaczące (*large move*) i kryzysowe (*stress move*) występujących zarówno w kraju, jak i zagranicą. Wielkości zakładanych przesunięć czynników rynkowych rewidowane są co najmniej raz do roku i odpowiednio dostosowywane do zmian rynkowych warunków działania Grupy.

Departament Zarządzania Aktywami i Pasywami w Sub-Sektorze Rynków Finansowych prowadzi działalność w zakresie papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży w Grupie. Określa się trzy podstawowe cele działalności w ramach portfela papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży:

- zarządzanie płynnością finansową,
- zabezpieczenie przed ryzykiem przejmowanym przez Sub-Sektor Rynków Finansowych z innych jednostek organizacyjnych Banku lub podmiotów Grupy,
- otwieranie własnych pozycji ryzyka stóp procentowych w portfelach Grupy przez Sub-Sektor Rynków Finansowych.

Aby uniknąć nadmiernych wahań wartości funduszy kapitałowych Banku, spowodowanych przez przeszacowanie aktywów dostępnych do sprzedaży, ustala się maksymalne limity pozycji DV01 (*Dollar Value of 1 basis point*), która określa potencjalną zmianę wartości pozycji ryzyka dla danej krzywej stóp procentowych w określonym punkcie węzłowym krzywej (do którego prowadzone są wszystkie przepływy pieniężne w ustalonym przedziale czasowym), spowodowaną przesunięciem rynkowej stopy procentowej o jeden punkt bazowy w górę dla tego typu portfeli. Limity dotyczą również pozycji otwartych w instrumentach pochodnych (np. transakcjach swap stóp procentowych), przeprowadzanych w celu zabezpieczenia wartości godziwej portfela.

Poziom ryzyka określonego miarą DV01 dla portfela papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży z uwzględnieniem transakcji zabezpieczających, zawartych w ramach programu zabezpieczeń (Fair Value Hedge Accounting Program) w podziale na portfele w poszczególnych walutach przedstawiony jest w tabeli poniżej:

Skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A.
za okres 6 miesięcy kończący się 30 czerwca 2016 roku

w tys. zł	30.06.2016			Ogółem w okresie 01.01.2016 – 30.06.2016		
	Ogółem	Papiery wartościowe	IRS	Średnia	Maksimum	Minimum
PLN	(1 916)	(3 325)	1 409	(2 821)	(1 910)	(3 457)
USD	(304)	(679)	375	(370)	(295)	(955)
EUR	(737)	(737)	-	(651)	(208)	(808)

w tys. zł	31.12.2015			Ogółem w okresie 01.01.2015 – 31.12.2015		
	Ogółem	Papiery wartościowe	IRS	Średnia	Maksimum	Minimum
PLN	(2 730)	(4 123)	1 393	(2 007)	(531)	(3 783)
USD	(933)	(1 365)	432	(524)	(25)	(1 455)
EUR	(208)	(208)	-	(191)	(89)	(562)

Ryzyko bazowe oraz ryzyko opcji klienta portfela bankowego ocenione zostały jako niematerialne.

Do portfeli handlowych zastosowanie mają następujące metody pomiaru ryzyka:

- metoda czynników wrażliwości (*Factor Sensitivity*),
- metoda wartości narażonej na ryzyko (VaR),
- testy warunków skrajnych.

Czynniki wrażliwości mierzą zmianę wartości pozycji w danym instrumencie bazowym w przypadku określonej zmiany czynnika ryzyka rynkowego (np. zmiana o 1 punkt bazowy w oprocentowaniu w danym punkcie na krzywej stopy procentowej, zmiana o 1% w kursie walutowym lub cenie akcji).

W przypadku stóp procentowych miarą wrażliwości jest DV01 (Dolar Value of 1 basis point), która określa potencjalną zmianę wartości pozycji ryzyka dla danej krzywej stóp procentowych w określonym punkcie węzłowym krzywej (do którego sprowadzane są wszystkie przepływy pieniężne w ustalonym przedziale czasowym) spowodowaną przesunięciem rynkowej stopy procentowej o jeden punkt bazowy w górę.

W odniesieniu do ryzyka walutowego wielkość współczynnika wrażliwości jest równa co do wartości wielkości pozycji walutowej w danej walucie.

W przypadku pozycji w kapitałowych papierach wartościowych wielkość współczynnika wrażliwości jest równa co do wartości wielkości pozycji netto w danym instrumencie (akcji, indeksie, jednostce udziałowej).

Miarą zintegrowaną ryzyka rynkowego portfeli handlowych, łączącą wpływ pozycji w poszczególnych czynnikach ryzyka i uwzględniającą efekt korelacji pomiędzy zmiennościami poszczególnych czynników, jest wartość narażona na ryzyko (VaR). Miara VaR jest stosowana do oszacowania potencjalnego spadku wartości pozycji lub portfela w normalnych warunkach rynkowych, przy ustalonym poziomie ufności i w określonym czasie. W przypadku pozycji otwieranych w portfelu handlowym Grupy wartość VaR jest obliczana przy zastosowaniu 99% poziomu ufności i jednodniowego okresu utrzymania.

Zarówno wskaźnik DV01, jak i wskaźnik VaR dla portfela handlowego są obliczane jako kwota netto bez zabezpieczenia ekonomicznego portfela papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży, tzn. bez instrumentów pochodnych mających zabezpieczyć wartość godziwą portfela. Ekspozycja na ryzyko takich transakcji jest kontrolowana poprzez odpowiednie metody pomiaru ryzyka i ograniczana za pomocą limitów ryzyka portfeli bankowych.

W cyklu dziennym dokonywana jest analiza scenariuszy warunków skrajnych (stress test), przy założeniu większych niż przyjęte w pomiarze wartości zagrożonej, zmian czynników ryzyka oraz pominięciu historycznie obserwowanych korelacji pomiędzy tymi czynnikami.

Grupa notuje ekspozycje ryzyka rynkowego portfeli handlowych w ponad dwudziestu walutach zarówno w przypadku pozycji walutowych jak i ekspozycji na ryzyko stóp procentowych, przy czym tylko w przypadku kilku walut ekspozycje są znaczące. Dla dużej grupy walut ekspozycje wynikają z niepełnego dopasowania transakcji zawartych na zlecenie klienta i transakcji domykających z innymi kontrahentami rynków hurtowych. Znaczące ekspozycje na ryzyko rynkowe otwierane są w przypadku PLN, walut rynków wysokorozwiniętych (przede wszystkim USD oraz EUR; rzadziej GBP, CHF, JPY) oraz walut krajów Europy Środkowej.

Wartości znaczących ekspozycji na ryzyko stóp procentowych portfeli handlowych w ujęciu miary DV01 w okresie I półrocza 2016 roku prezentuje poniższa tabela:

w tys. zł	30.06.2016	31.12.2015	W okresie 01.01.2016 – 30.06.2016		
			Średnia	Maksimum	Minimum
PLN	361	(66)	25	728	(576)
EUR	(366)	(63)	(120)	85	(366)
USD	1	96	(37)	109	(106)

Struktura walutowa utrzymywanych pozycji w I półroczu 2016 roku nie zmieniła się w porównaniu z rokiem 2015, nadal dominowały pozycje w walucie krajowej, USD i EUR. Średnie wielkości ekspozycji na ryzyko stóp procentowych PLN pozostawały na poziomie niższym niż w 2015 roku, podczas gdy pozycje denominowane w EUR były średnio wyższe. Średni apetyt na ryzyko w instrumentach denominowanych w PLN wyniósł 266 tys. zł, a pozycje w EUR 135 tys. zł. Największe ekspozycje przyjmowane były w walucie krajowej i EUR i wynosiły odpowiednio (576) tys. zł oraz (366) tys. zł.

Poziom ryzyka określonego miarą VaR (bez uwzględnienia zabezpieczeń ekonomicznych portfela papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży) w podziale na pozycje ryzyka walutowego i ryzyka stopy procentowej w okresie I półrocza 2016 roku prezentuje poniższa tabela:

w tys. zł	30.06.2016	31.12.2015	W okresie 1.01.2016 – 30.06.2016		
			Średnia	Maksimum	Minimum
Ryzyko walutowe	1 208	96	744	3 260	110
Ryzyko stóp procentowych	2 690	4 147	6 811	17 443	1 849
Ryzyko spreadu	2 615	4 576	3 657	6 507	296
Ryzyko ogółem	4 098	6 061	7 971	18 737	3 493

Ogólny średni poziom ryzyka cenowego portfeli handlowych w pierwszej połowie roku 2016 był o 7,5% niższy od średniego poziomu zanotowanego w 2015 roku i kształtował się na poziomie około 8,0 mln zł, głównie jako wynik ekspozycji na ryzyko stóp procentowych. Jeśli chodzi o maksymalne poziomy ryzyka, to w przypadku ryzyka stóp procentowych i ryzyka cenowego całego portfela handlowego były one nieco wyższe w porównaniu z rokiem ubiegłym. Maksymalny poziom ryzyka cenowego osiągnął wartość 18,7 mln zł, podczas gdy w 2015 roku był na poziomie 18,4 mln zł.

Ryzyko instrumentów kapitałowych

Podstawowym podmiotem Grupy prowadzącym działalność w zakresie instrumentów kapitałowych jest Dom Maklerski Banku Handlowego S.A. (DMBH). Stosownie do swojego podstawowego zakresu działalności DMBH jest uprawniony do podejmowania ryzyka cenowego portfela handlowego akcji, praw do akcji, znajdujących się lub mających się znaleźć w obrocie na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. (GPW) lub BondSpot, kontraktów Futures na index WIG20 i Indeksowanych Jednostek Udziałowych, a także akcji na giełdach zagranicznych tych spółek, które są notowane jednocześnie na GPW. Ryzyko cenowe portfela instrumentów DMBH ograniczane jest limitami wolumenowymi dla poszczególnych rodzajów instrumentów finansowych oraz progami ostrzegawczymi dla koncentracji dla poszczególnych emitentów. Dla DMBH stosowane są również progi ostrzegawcze potencjalnej straty dla scenariuszy warunków skrajnych oraz skumulowanej zrealizowanej straty na portfelu handlowym.

Ekspozycja walutowa Grupy

Ekspozycję walutową Grupy według podstawowych walut przedstawia poniższa tabela:

30.06.2016

w tys. zł	Operacje bilansowe		Transakcje warunkowe z tytułu instrumentów pochodnych		Pozycja netto
	Aktywa	Zobowiązania	Aktywa	Zobowiązania	
EUR	3 648 646	4 488 906	20 954 049	19 885 169	228 620
USD	3 848 109	3 301 178	15 869 618	16 452 735	(36 186)
GBP	48 739	303 031	376 995	123 158	(455)
CHF	343 232	175 146	870 619	1 035 158	3 547
Pozostałe waluty	10 412	282 191	1 635 373	1 361 217	2 377
	7 899 138	8 550 452	39 706 654	38 857 437	197 903

31.12.2015

w tys. zł	Operacje bilansowe		Transakcje warunkowe z tytułu instrumentów pochodnych		Pozycja netto
	Aktywa	Zobowiązania	Aktywa	Zobowiązania	
EUR	3 116 186	4 241 177	16 721 542	15 477 990	118 561
USD	5 456 076	3 469 607	9 206 843	11 198 528	(5 216)
GBP	28 907	380 021	437 048	46 580	39 354
CHF	310 154	123 080	656 060	845 258	(2 124)
Pozostałe waluty	106 768	251 291	2 970 751	2 839 821	(13 593)
	9 018 091	8 465 176	29 992 244	30 408 177	136 982

Ryzyko operacyjne

Ryzyko operacyjne należy rozumieć jako możliwość poniesienia strat w wyniku niewłaściwych lub zawodnych procesów wewnętrznych, czynników ludzkich, systemów technicznych lub zdarzeń zewnętrznych.

Ryzyko operacyjne obejmuje ryzyko utraty reputacji, związane ze zdarzeniami ryzyka operacyjnego oraz z praktykami biznesowymi oraz rynkowymi, jak również ryzyko prawne i ryzyko braku zgodności.

Ryzyko operacyjne nie obejmuje ryzyka strategicznego i ryzyka potencjalnych strat wynikających z decyzji związanych z podejmowaniem ryzyka kredytowego, rynkowego, ryzyka płynności lub ryzyka związanego z działalnością ubezpieczeniową.

W okresie pierwszej połowy 2016 roku w Grupie nie wprowadzono istotnych zmian w procesach, procedurach, systemach oraz politykach dotyczących zarządzania ryzykiem operacyjnym.

Adekwatność kapitałowa

W I półroczu 2016 roku Grupa spełniała obowiązujące normy ostrożnościowe w zakresie adekwatności kapitałowej. Współczynnik wypłacalności ustalany jest zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami.

6. Wynik z tytułu odsetek

w tys. zł	II kwartał	I półrocze	II kwartał	I półrocze
	01.04. - 30.06. 2016	01.01. - 30.06. 2016	01.04. - 30.06. 2015	01.01. - 30.06. 2015
Przychody z tytułu odsetek i przychody o podobnym charakterze z tytułu:				
operacji z Bankiem Centralnym	4 716	9 125	3 712	8 335
należności od banków	5 343	10 688	12 444	21 922
należności od klientów, z tego:	203 071	402 964	184 616	387 532
podmiotów sektora finansowego	4 224	8 681	4 446	12 877
podmiotów sektora niefinansowego	198 847	394 283	180 170	374 655
dłużnych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży	86 656	166 404	69 889	130 670
dłużnych papierów wartościowych przeznaczonych do obrotu	16 644	34 460	18 933	51 209
	316 430	623 641	289 594	599 668
Koszty odsetek i podobne koszty z tytułu:				
operacji z Bankiem Centralnym	(82)	(82)	-	-
zobowiązań wobec banków	(11 932)	(27 479)	(7 185)	(14 501)
zobowiązań wobec podmiotów sektora finansowego	(16 558)	(28 441)	(11 302)	(24 877)
zobowiązań wobec podmiotów sektora niefinansowego	(29 160)	(55 035)	(26 748)	(58 576)
kredytów i pożyczek otrzymanych	(173)	(442)	(399)	(978)
instrumentów pochodnych w rachunkowości zabezpieczeń	(6 190)	(12 441)	(3 950)	(3 950)
	(64 095)	(123 920)	(49 584)	(102 882)
Wynik z tytułu odsetek	252 335	499 721	240 010	496 786

Przychody odsetkowe za I półrocze 2016 roku zawierają przychody od kredytów, dla których rozpoznano utratę wartości w kwocie 7 085 tys. zł (za I półrocze 2015 roku: 8 846 tys. zł).

7. Wynik z tytułu opłat i prowizji

w tys. zł	II kwartał	I półrocze	II kwartał	I półrocze
	01.04. - 30.06. 2016	01.01. - 30.06. 2016	01.04. - 30.06. 2015	01.01. - 30.06. 2015
Przychody z tytułu opłat i prowizji				
z tytułu pośrednictwa w sprzedaży produktów ubezpieczeniowych i inwestycyjnych	18 292	44 306	33 009	65 239
z tytułu kart płatniczych i kredytowych	42 733	82 170	43 030	88 133
z tytułu realizacji zleceń płatniczych	26 573	52 149	28 700	56 432
z tytułu usług powierniczych	27 881	55 768	29 807	61 625
z tytułu opłat od pożyczek gotówkowych	393	932	366	1 044
z tytułu działalności maklerskiej	10 669	20 755	11 244	24 799
z tytułu świadczenia usług zarządzania środkami na rachunkach klientów	6 788	12 986	6 395	13 691
z tytułu udzielonych gwarancji	4 679	9 166	3 771	7 385

w tys. zł	II kwartał	I półrocze	II kwartał	I półrocze
	01.04. - 30.06. 2016	01.01. - 30.06. 2016	01.04. - 30.06. 2015	01.01. - 30.06. 2015
z tytułu udzielonych zobowiązań o charakterze finansowym	1 402	2 736	1 390	2 937
inne	20 260	40 218	17 713	27 491
	159 670	321 186	175 425	348 776
Koszty z tytułu opłat i prowizji				
z tytułu kart płatniczych i kredytowych	(7 927)	(14 084)	(2 981)	(12 102)
z tytułu działalności maklerskiej	(2 981)	(6 351)	(4 154)	(8 250)
z tytułu opłat KDPW	(4 513)	(8 973)	(4 881)	(9 754)
z tytułu opłat brokerskich	(868)	(2 126)	(1 242)	(2 533)
inne	(4 268)	(7 899)	(3 542)	(6 105)
	(20 557)	(39 433)	(16 800)	(38 744)
Wynik z tytułu opłat i prowizji	139 113	281 753	158 625	310 032

Wynik z tytułu prowizji za I półrocze 2016 roku zawiera przychody prowizyjne (inne niż objęte kalkulacją efektywnej stopy procentowej), które odnoszą się do aktywów i zobowiązań finansowych niewycenianych do wartości godziwej przez wynik finansowy w kwocie 94 488 tys. zł (za I półrocze 2015 roku: 96 737 tys. zł) oraz koszty prowizyjne w kwocie 16 333 tys. zł (za I półrocze 2015 roku: 12 102 tys. zł).

8. Wynik na handlowych instrumentach finansowych i rewaluacji

w tys. zł	II kwartał	I półrocze	II kwartał	I półrocze
	01.04. - 30.06. 2016	01.01. - 30.06. 2016	01.04. - 30.06. 2015	01.01. - 30.06. 2015
Wynik na instrumentach finansowych wycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy				
z instrumentów dłużnych	(19 577)	(31 270)	(53 467)	(14 390)
z instrumentów kapitałowych	(5 033)	(2 823)	(2 100)	(1 064)
z instrumentów pochodnych, w tym:	16 831	(10 176)	66 621	48 316
na stopę procentową	12 620	(12 762)	61 523	46 263
	(7 779)	(44 269)	11 054	32 862
Wynik z pozycji wymiany				
z tytułu operacji wymiany na walutowych instrumentach pochodnych	442 279	275 571	200 930	157 704
z tytułu różnic kursowych (rewaluacja)	(327 494)	(86 066)	(140 031)	(32 940)
	114 785	189 505	60 899	124 764
Wynik na handlowych instrumentach finansowych i rewaluacji	107 006	145 236	71 953	157 626

Wynik na handlowych instrumentach finansowych i rewaluacji za I półrocze 2016 roku zawiera zmianę netto wartości korekty wyceny instrumentów pochodnych odzwierciedlającej ryzyko kredytowe kontrahenta oraz korekty wyceny instrumentów pochodnych odzwierciedlającej własne ryzyko kredytowe w wysokości 5 650 tys. zł (za I półrocze 2015 roku: (4 893) tys. zł).

Wynik na instrumentach dłużnych zawiera wynik netto na obrocie rządowymi papierami wartościowymi, dłużnymi instrumentami komercyjnymi i instrumentami rynku pieniężnego przeznaczonymi do obrotu.

Wynik na instrumentach pochodnych zawiera wynik netto z tytułu transakcji związanych z swapami na stopy procentowe, opcjami, futuresami i innymi instrumentami pochodnymi.

Wynik z pozycji wymiany walutowej zawiera zyski i straty z wyceny aktywów i zobowiązań denominowanych w walucie obcej oraz na walutowych instrumentach pochodnych, takich jak: forward, CIRS i opcje. Wynik z pozycji wymiany zawiera również marżę zrealizowaną na bieżących i terminowych transakcjach walutowych.

9. Wynik na pozostałych przychodach i kosztach operacyjnych

w tys. zł	II kwartał	I półrocze	II kwartał	I półrocze
	01.04. - 30.06. 2016	01.01. - 30.06. 2016	01.04. - 30.06. 2015	01.01. - 30.06. 2015
Pozostałe przychody operacyjne				
Przychody z tytułu świadczonych usług na rzecz jednostek powiązanych	1 241	4 079	1 441	4 017

Skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A.
za okres 6 miesięcy kończący się 30 czerwca 2016 roku

<i>w tys. zł</i>	II kwartał	I półrocze	II kwartał	I półrocze
	01.04. - 30.06. 2016	01.01. - 30.06. 2016	01.04. - 30.06. 2015	01.01. - 30.06. 2015
Przychody z wynajmu powierzchni biurowych	2 412	4 825	2 390	4 772
Przychody z tytułu rozliczenia podatku od towarów i usług (VAT) za lata ubiegłe	-	5 845	-	-
Rozwiązanie rezerwy na sprawy sporne (netto)	1 120	3 875	-	-
Inne	3 694	7 538	4 060	12 427
	8 467	26 162	7 891	21 216
Pozostałe koszty operacyjne				
Koszty postępowania ugodowego i windykacji	(2 293)	(5 947)	(3 745)	(8 225)
Koszty dotyczące utrzymania aktywów trwałych przeznaczonych do zbycia	(29)	(68)	(60)	(121)
Utworzenie rezerwy na sprawy sporne (netto)	-	-	341	(4 095)
Inne	(3 900)	(7 828)	(5 729)	(11 342)
	(6 222)	(13 843)	(9 193)	(23 783)
Wynik na pozostałych przychodach i kosztach operacyjnych	2 245	12 319	(1 302)	(2 567)

10. Koszty działania i koszty ogólnego zarządu

<i>w tys. zł</i>	II kwartał	I półrocze	II kwartał	I półrocze
	01.04. - 30.06. 2016	01.01. - 30.06. 2016	01.04. - 30.06. 2015	01.01. - 30.06. 2015
Koszty pracownicze				
Koszty związane z wynagrodzeniami, w tym:	(100 709)	(206 637)	(102 396)	(205 959)
koszty związane ze świadczeniami emerytalnymi	(7 088)	(14 442)	(6 151)	(12 590)
Premie i nagrody, w tym:	(23 074)	(46 260)	(24 636)	(49 430)
pracownicze świadczenia kapitałowe*	682	(3 507)	(5 820)	(9 025)
Koszty ubezpieczeń społecznych	(17 538)	(39 776)	(16 828)	(38 798)
	(141 321)	(292 673)	(143 860)	(294 187)
Koszty ogólnoadministracyjne				
Koszty opłat telekomunikacyjnych i sprzętu komputerowego	(47 689)	(93 873)	(54 141)	(99 758)
Koszty usług obcych, w tym doradczych, audytorskich i konsultacyjnych	(14 721)	(30 460)	(17 888)	(36 158)
Koszty wynajmu i utrzymania nieruchomości	(19 305)	(36 290)	(20 546)	(39 610)
Reklama i marketing	(8 421)	(13 619)	(4 882)	(8 921)
Koszty usług zarządzania gotówką, koszty usług KIR i inne koszty transakcyjne	(9 107)	(18 680)	(10 538)	(21 196)
Koszty usług zewnętrznych dotyczące dystrybucji produktów bankowych	(3 620)	(7 652)	(1 932)	(6 894)
Koszty usług pocztowych, materiałów biurowych i poligrafii	(3 021)	(5 848)	(2 686)	(5 778)
Koszty szkoleń i edukacji	(482)	(877)	(532)	(1 295)
Koszty nadzoru bankowego	(2 700)	(5 296)	(2 464)	(5 069)
Koszty na rzecz Bankowego Funduszu Gwarancyjnego	(17 163)	(34 478)	(16 836)	(33 672)
Pozostałe koszty	(16 336)	(38 648)	(17 619)	(36 724)
	(142 565)	(285 721)	(150 064)	(295 075)
Koszty działania i koszty ogólnego zarządu razem	(283 886)	(578 394)	(293 924)	(589 262)

*W I kwartale 2016 w związku ze zmianą podejścia Banku do nagród przyznawanych w ramach programu CAP dokonano rozwiązania części rezerwy, co skutkowało niewielkim wpływem ich wyceny na wynik II kwartału. Dodatkowo w II kwartale 2016 roku w związku ze spadkiem kursu akcji Banku nastąpiło rozwiązanie rezerwy na nagrody kapitałowe przyznawane w postaci akcji fantomowych, co miało pozytywny wpływ na wynik.

Koszty pracownicze zawierają koszty następujących świadczeń dla obecnych i byłych członków Zarządu Banku:

<i>w tys. zł</i>	01.01. – 30.06.2016	01.01. – 30.06.2015
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze	6 497	5 677
Długoterminowe świadczenia pracownicze	1 787	2 677
Nagrody kapitałowe	1 155	4 361
	9 439	12 715

Zmiana stanu rezerwy restrukturyzacyjnej

Poniżej zaprezentowano zmianę stanu rezerwy restrukturyzacyjnej utworzonej na koszty rozpoczętej w 2013 roku restrukturyzacji zatrudnienia i sieci placówek bankowości detalicznej.

w tys. zł	01.01. – 30.06.2016		01.01. – 30.06.2015	
	Rezerwa na restrukturyzację zatrudnienia	Rezerwa na restrukturyzację sieci placówek	Rezerwa na restrukturyzację zatrudnienia	Rezerwa na restrukturyzację sieci placówek
Stan na dzień 1 stycznia	680	1 841	158	3 379
Zmniejszenia:				
wykorzystanie rezerw	-	(869)	(158)	(988)
rozwiązanie rezerw	-	(533)	-	(700)
Stan na koniec okresu	680	439	-	1 691

w tys. zł	01.01. – 31.12.2015	
	Rezerwa na restrukturyzację zatrudnienia	Rezerwa na restrukturyzację sieci placówek
Stan na dzień 1 stycznia	158	3 379
Zwiększenia:		
utworzenie rezerw	680	1 309
Zmniejszenia:		
wykorzystanie rezerw	-	(2 147)
rozwiązanie rezerw	(158)	(700)
Stan na koniec okresu	680	1 841

11. Wynik odpisów z tytułu utraty wartości aktywów finansowych oraz rezerw na udzielone zobowiązania finansowe i gwarancyjne

w tys. zł	II kwartał	I półrocze	II kwartał	I półrocze
	01.04. - 30.06. 2016	01.01. - 30.06. 2016	01.04. - 30.06. 2015	01.01. - 30.06. 2015
Utworzenie odpisu z tytułu utraty wartości aktywów finansowych				
należności od banków	(361)	(2 421)	(500)	(1 026)
należności od klientów	(46 976)	(87 445)	(47 168)	(99 983)
należności z tytułu zapadłych transakcji instrumentami pochodnymi	(8)	(15)	(72)	(442)
Inne	-	-	274	-
	(47 345)	(89 881)	(47 466)	(101 451)
Odwroćenie odpisu z tytułu utraty wartości aktywów finansowych				
należności od banków	608	3 552	583	3 530
należności od klientów	22 121	57 622	41 463	88 263
należności z tytułu zapadłych transakcji instrumentami pochodnymi	36	790	62	75
odzyski od sprzedanych wierzytelności, uprzednio spisanych	37	8 162	61	161
Inne	1 182	2 335	608	608
	23 984	72 461	42 777	92 637
Wynik odpisów z tytułu utraty wartości aktywów finansowych	(23 361)	(17 420)	(4 689)	(8 814)
Utworzenie rezerwy na udzielone zobowiązania finansowe i gwarancyjne	(2 569)	(7 980)	(7 287)	(14 955)
Rozwiązanie rezerwy na udzielone zobowiązania finansowe i gwarancyjne	5 919	10 908	9 999	18 285
Wynik rezerw na udzielone zobowiązania finansowe i gwarancyjne	3 350	2 928	2 712	3 330
Wynik odpisów z tytułu utraty wartości aktywów finansowych oraz rezerw na udzielone zobowiązania finansowe i gwarancyjne	(20 011)	(14 492)	(1 977)	(5 484)

12. Podatek dochodowy

Ujęty w rachunku zysków i strat

w tys. zł	II kwartał	I półrocze	II kwartał	I półrocze
	01.04. - 30.06. 2016	01.01. - 30.06. 2016	01.04. - 30.06. 2015	01.01. - 30.06. 2015
Bieżący podatek				
Bieżący rok	(60 890)	(66 130)	(15 913)	(105 061)
Korekty z lat ubiegłych	-	(18 903)	-	(193)
	(60 890)	(85 033)	(15 913)	(105 254)
Podatek odroczony				
Powstanie i odwrócenie się różnic przejściowych	2 684	2 753	(18 304)	13 446
	2 684	2 753	(18 304)	13 446
Razem podatek dochodowy w rachunku zysków i strat	(58 206)	(82 280)	(34 217)	(91 808)

Wyliczenie efektywnej stawki podatkowej

w tys. zł	II kwartał	I półrocze	II kwartał	I półrocze
	01.04. - 30.06. 2016	01.01. - 30.06. 2016	01.04. - 30.06. 2015	01.01. - 30.06. 2015
Zysk brutto	280 184	408 629	184 397	459 025
Podatek dochodowy według krajowej stawki podatku (19%)	(53 235)	(77 640)	(35 035)	(87 215)
Odpisy z tytułu utraty wartości niestanowiące kosztów uzyskania przychodu	(1 101)	(808)	(369)	(1 755)
Przychody podlegające opodatkowaniu nieujęte w wyniku finansowym	(248)	(287)	(136)	(235)
Koszty stanowiące koszty uzyskania przychodu nieujęte w wyniku finansowym	(3 942)	(3 872)	(34)	(194)
Przychody niepodlegające opodatkowaniu	5 786	7 309	1 521	1 656
Pozostałe różnice trwale, w tym pozostałe koszty niestanowiące kosztów uzyskania przychodu	(5 466)	(6 982)	(164)	(4 065)
Ogółem obciążenie wyniku	(58 206)	(82 280)	(34 217)	(91 808)
Efektywna stawka podatkowa	20,77%	20,14%	18,56%	20,00%

Podatek odroczony ujęty bezpośrednio w kapitałach

Podatek odroczony ujęty bezpośrednio w kapitałach na dzień 30 czerwca 2016 roku związany z dłużnymi i kapitałowymi instrumentami dostępnymi do sprzedaży oraz wyceną programu określonych świadczeń wynosił 41 301 tys. zł (30 czerwca 2015 roku: 41 161 tys. zł).

13. Zestawienie zmian w pozostałych całkowitych dochodach

Odroczony podatek dochodowy i reklasyfikacje ujęte w pozostałych całkowitych dochodach dotyczą wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży (AFS) odnoszonej na kapitał z aktualizacji wyceny.

w tys. zł	Kwota brutto	Odroczony podatek dochodowy	Kwota netto
Stan na dzień 1 stycznia 2016 roku	(201 990)	38 377	(163 613)
Zmiana wyceny AFS	(30 118)	5 724	(24 394)
Wycena sprzedanych AFS przeniesiona do rachunku zysków i strat	20 925	(3 976)	16 949
Stan na dzień 30 czerwca 2016 roku	(211 183)	40 125	(171 058)
w tys. zł	Kwota brutto	Odroczony podatek dochodowy	Kwota netto
Stan na dzień 1 stycznia 2015 roku	65 275	(12 402)	52 873
Zmiana wyceny AFS	(155 835)	29 608	(126 227)
Wycena sprzedanych AFS przeniesiona do rachunku zysków i strat	(118 800)	22 572	(96 228)
Stan na dzień 30 czerwca 2015 roku	(209 360)	39 778	(169 582)

14. Należności od banków

<i>w tys. zł</i>	30.06.2016	31.12.2015
Rachunki bieżące	265 687	184 445
Lokaty	-	28 111
Kredyty i pożyczki	4 043	4 461
Nienotowane dłużne papiery wartościowe	28 960	28 455
Należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu	203 442	215 166
Lokaty stanowiące zabezpieczenie operacji instrumentami pochodnymi i transakcji giełdowych	272 174	286 641
Inne należności	-	11 574
Łączna wartość brutto	774 306	758 853
Odpisy z tytułu utraty wartości	(620)	(1 750)
Łączna wartość netto razem	773 686	757 103

Zmiana stanu odpisów z tytułu utraty wartości należności od banków przedstawia się następująco:

<i>w tys. zł</i>	01.01. – 30.06. 2016	01.01. – 30.06. 2015
Stan na dzień 1 stycznia	(1 750)	(2 880)
Zwiększenia (z tytułu):		
utworzenie odpisów	(2 421)	(1 026)
inne	(1)	-
Zmniejszenia (z tytułu):		
rozwiązanie odpisów	3 552	3 530
inne	-	50
Stan na koniec okresu	(620)	(326)

Na dzień 30 czerwca 2016 roku oraz 31 grudnia 2015 roku odpisy z tytułu utraty wartości należności od banków dotyczyły odpisów na poniesione niezidentyfikowane straty (IBNR).

15. Aktywa i zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu

Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu

<i>w tys. zł</i>	30.06.2016	31.12.2015
Dłużne papiery wartościowe przeznaczone do obrotu		
Obligacje wyemitowane przez:		
Banki*	471	379 866
Inne podmioty finansowe	30 001	33 054
Skarb Państwa	633 263	4 279 640
	663 735	4 692 560
z tego:		
notowane na aktywnym rynku	636 696	4 297 762
nienotowane na aktywnym rynku	27 039	394 798
Instrumenty kapitałowe przeznaczone do obrotu	27 652	27 592
z tego:		
notowane na aktywnym rynku	27 652	27 592
Instrumenty pochodne	1 597 743	2 267 132
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu razem	2 289 130	6 987 284

*Na dzień 30 czerwca 2016 roku część papierów wartościowych (obligacje) emitowanych przez banki w kwocie 471 tys. zł jest objęta gwarancją Skarbu Państwa (31 grudnia 2015 roku: 406 tys. zł).

Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu

w tys. zł	30.06.2016	31.12.2015
Zobowiązania z tytułu krótkiej sprzedaży papierów wartościowych	14 029	988 102
Instrumenty pochodne	1 604 463	2 259 421
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu razem	1 618 492	3 247 523

Na dzień 30 czerwca 2016 roku oraz 31 grudnia 2015 roku Grupa nie posiadała aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych w momencie początkowego ujęcia do wyceny według wartości godziwej przez wynik finansowy.

Na dzień 30 czerwca 2016 roku jak również 31 grudnia 2015 aktywa z tytułu transakcji instrumentami pochodnymi nie zawierają aktywów, które wymagałyby dokonania korekty wyceny z tytułu podwyższonego ryzyka kredytowego kontrahenta.

Instrumenty pochodne na dzień 30 czerwca 2016 roku

w tys. zł	Wartość nominalna instrumentów o terminie pozostającym do realizacji				Razem	Wartość godziwa	
	do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat		Aktywa	Zobowiązania
Instrumenty stopy procentowej	10 108 850	20 254 903	52 315 979	19 342 715	102 022 447	1 186 684	1 303 737
Instrumenty walutowe	32 907 134	5 774 776	3 067 120	43 528	41 792 558	337 375	227 084
Transakcje na papierach wartościowych	1 035 959	4 565	-	-	1 040 524	2 573	2 459
Transakcje związane z towarami	217 267	346 284	152 145	-	715 696	71 111	71 183
Instrumenty pochodne ogółem	44 269 210	26 380 528	55 535 244	19 386 243	145 571 225	1 597 743	1 604 463

Instrumenty pochodne na dzień 31 grudnia 2015 roku

w tys. zł	Wartość nominalna instrumentów o terminie pozostającym do realizacji				Razem	Wartość godziwa	
	do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat		Aktywa	Zobowiązania
Instrumenty stopy procentowej	29 606 742	25 704 772	65 253 560	17 039 073	137 604 147	1 833 332	1 910 807
Instrumenty walutowe	22 998 714	7 398 703	2 842 795	49 994	33 290 206	337 491	249 663
Transakcje na papierach wartościowych	1 807 542	11 051	-	-	1 818 593	1 575	4 252
Transakcje związane z towarami	175 897	446 005	260 071	-	881 973	94 734	94 699
Instrumenty pochodne ogółem	54 588 895	33 560 531	68 356 426	17 089 067	173 594 919	2 267 132	2 259 421

16. Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży

w tys. zł	30.06.2016	31.12.2015
Obligacje i bony wyemitowane przez:		
Banki*	170 610	1 509 007
Inne podmioty finansowe	60 256	-
Rządy centralne, w tym:	19 523 195	16 842 252
obligacje zabezpieczone w rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej	5 052 801	4 657 996
Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży razem	19 754 061	18 351 259
z tego:		
notowane na aktywnym rynku	19 754 061	17 730 251
nienotowane na aktywnym rynku	-	621 008

*Na dzień 30 czerwca 2016 roku papiery wartościowe (obligacje) emitowane przez pozostałe banki w kwocie 170 610 tys. zł są objęte gwarancją Skarbu Państwa (31 grudnia 2015 roku: 556 274 tys. zł)

17. Należności od klientów

<i>w tys. zł</i>	30.06.2016	31.12.2015
Należności od podmiotów sektora finansowego		
Kredyty i pożyczki	305 860	307 402
Nienotowane dłużne papiery wartościowe	200 303	199 724
Należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu	12 823	1 356 247
Fundusze gwarancyjne i lokaty stanowiące zabezpieczenie	170 755	186 007
Inne należności	1 242	1 605
Łączna wartość brutto	690 983	2 050 985
Odpisy z tytułu utraty wartości	(17 265)	(17 270)
Łączna wartość netto	673 718	2 033 715
Należności od podmiotów sektora niefinansowego		
Kredyty i pożyczki	15 747 976	15 254 953
Nienotowane dłużne papiery wartościowe	922 453	1 075 891
Skupione wierzytelności	1 060 405	1 102 720
Zrealizowane gwarancje i poręczenia	1 056	1 577
Inne należności*	34 265	74 751
Łączna wartość brutto	17 766 155	17 509 892
Odpisy z tytułu utraty wartości	(573 045)	(568 136)
Łączna wartość netto	17 193 110	16 941 756
Należności od klientów netto razem	17 866 828	18 975 471

*Na dzień 30 czerwca 2016 roku kwota „Inne należności” zawiera należności z tytułu leasingu w kwocie 26 532 tys. zł (31 grudnia 2015 roku: 66 895 tys. zł).

Na saldo zamknięcia odpisów z tytułu utraty wartości rozpoznanej na należności od klientów składały się następujące kategorie:

<i>w tys. zł</i>	30.06.2016	31.12.2015
Odpisy z tytułu utraty wartości na należności oceniane portfelowo	(247 488)	(224 106)
Odpisy z tytułu utraty wartości na należności oceniane indywidualnie	(269 226)	(296 332)
Odpis na poniesione niezidentyfikowane straty (IBNR)	(73 596)	(64 968)
Odpisy z tytułu utraty wartości razem	(590 310)	(585 406)

Zmiana stanu odpisów z tytułu utraty wartości należności od klientów przedstawia się następująco:

<i>w tys. zł</i>	01.01. – 30.06. 2016	01.01. – 30.06. 2015
Stan na dzień 1 stycznia	(585 406)	(798 896)
Zwiększenia (z tytułu):		
utworzenie odpisów	(87 445)	(99 983)
utworzenie odpisów netto na należności z tytułu zapadłych transakcji instrumentami pochodnymi	-	(367)
inne	(10 933)	(3 060)
Zmniejszenia (z tytułu):		
rozwiązanie odpisów (netto) na należności z tytułu zapadłych transakcji instrumentami pochodnymi	775	-
spisane należności w ciężar odpisów	20 024	19 874
rozwiązanie odpisów	57 622	88 263
sprzedaż wierzytelności	15 053	-
inne	-	201
Stan na koniec okresu	(590 310)	(793 968)

Należności z tytułu leasingu finansowego

Grupa prowadzi działalność leasingową poprzez spółkę zależną Handlowy-Leasing Sp. z o.o. Grupa zawiera jako

leasingodawca transakcje leasingu finansowego, których głównym przedmiotem są środki transportu, maszyny i urządzenia techniczne.

Pozycja aktywów „Należności od klientów” zawiera następujące pozycje dotyczące należności od podmiotów sektora niefinansowego z tytułu leasingu finansowego:

<i>w tys. zł</i>	30.06.2016	31.12.2015
Należności (brutto) z tytułu leasingu finansowego	27 060	68 127
Niezrealizowane przychody finansowe	(528)	(1 232)
Należności (netto) z tytułu leasingu finansowego razem	26 532	66 895

Na dzień 30 czerwca 2016 roku odpisy z tytułu utraty wartości należności z tytułu umów leasingu finansowego wynosiły 5 596 tys. zł (31 grudnia 2015 roku: 8 010 tys. zł).

Przychody z tytułu umów leasingu finansowego prezentowane są w pozycji przychodów z tytułu odsetek.

18. Aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego

<i>w tys. zł</i>	30.06.2016	31.12.2015
Aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego	453 624	568 132
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	(287 539)	(406 546)
Aktywo netto z tytułu odroczonego podatku dochodowego	166 085	161 586

Rezerwa i aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego wykazywane są w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej po skompensowaniu.

19. Zobowiązania wobec banków

<i>w tys. zł</i>	30.06.2016	31.12.2015
Rachunki bieżące	1 710 452	681 202
Depozyty terminowe	492 844	4 460 693
Kredyty i pożyczki otrzymane	147 358	198 203
Zobowiązania z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	-	1 623 456
Inne zobowiązania	3	7
Zobowiązania wobec banków razem	2 350 657	6 963 561

20. Zobowiązania wobec klientów

<i>w tys. zł</i>	30.06.2016	31.12.2015
Depozyty podmiotów sektora finansowego		
Rachunki bieżące	404 670	226 438
Depozyty terminowe	4 163 514	3 154 694
	4 568 184	3 381 132
Depozyty podmiotów sektora niefinansowego		
Rachunki bieżące, z tego:	18 479 991	20 194 711
klientów instytucjonalnych	9 731 220	10 454 683
klientów indywidualnych	7 852 497	7 074 422
jednostek budżetowych	896 274	2 665 606
Depozyty terminowe, z tego:	8 356 168	7 699 698
klientów instytucjonalnych	6 123 171	5 972 704
klientów indywidualnych	1 615 637	1 667 610
jednostek budżetowych	617 360	59 384
	26 836 159	27 894 409
Depozyty razem	31 404 343	31 275 541

Skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A.
za okres 6 miesięcy kończący się 30 czerwca 2016 roku

<i>w tys. zł</i>	30.06.2016	31.12.2015
Pozostałe zobowiązania		
Zobowiązania z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	-	188 505
Inne zobowiązania, w tym:	96 965	122 257
zobowiązania z tytułu kaucji	80 611	99 207
Pozostałe zobowiązania razem	96 965	310 762
Zobowiązań wobec klientów razem	31 501 308	31 586 303

21. Aktywa i zobowiązania finansowe według terminów wymagalności/zapadalności

Na dzień 30 czerwca 2016 roku

<i>w tys. zł</i>	Nota	Razem	Do 1 miesiąca	Od 1 do 3 miesiący	Od 3 miesiący do 1 roku	Od 1 roku do 5 lat	Ponad 5 lat
Należności od banków (brutto)	14	774 306	570 400	521	203 385	-	-
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu							
Dłużne papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	15	663 735	12 695	65 409	127 434	375 734	82 463
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży							
Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	16	19 754 061	-	-	182 037	15 259 353	4 312 671
Należności od klientów (brutto)							
Należności od podmiotów sektora finansowego	17	690 983	169 101	-	321 882	200 000	-
Należności od podmiotów sektora niefinansowego	17	17 766 155	7 383 627	1 493 012	2 122 587	5 332 787	1 434 142
Zobowiązania wobec banków	19	2 350 657	2 173 709	-	44 348	132 566	34
Zobowiązania wobec klientów							
Zobowiązania wobec podmiotów sektora finansowego	20	4 568 249	4 343 561	218 514	6 155	-	19
Zobowiązania wobec podmiotów sektora niefinansowego	20	26 933 059	25 989 727	662 604	269 546	11 129	53

Na dzień 31 grudnia 2015 roku

<i>w tys. zł</i>	Nota	Razem	Do 1 miesiąca	Od 1 do 3 miesiący	Od 3 miesiący do 1 roku	Od 1 roku do 5 lat	Ponad 5 lat
Należności od banków (brutto)	14	758 853	519 475	4 408	38 000	196 970	-
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu							
Dłużne papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	15	4 692 560	163 238	-	1 822 346	1 198 152	1 508 824
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży							
Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	16	18 351 259	-	-	131 604	11 781 131	6 438 524
Należności od klientów (brutto)							
Należności od podmiotów sektora finansowego	17	2 050 985	1 527 285	70 135	213 565	240 000	-
Należności od podmiotów sektora niefinansowego	17	17 509 892	7 456 761	1 357 325	2 328 206	4 904 883	1 462 717
Zobowiązania wobec banków	19	6 963 561	5 986 214	750 000	69 848	157 468	31
Zobowiązania wobec klientów							
Zobowiązania wobec podmiotów sektora finansowego	20	3 569 648	3 451 621	112 616	4 755	639	17
Zobowiązania wobec podmiotów sektora niefinansowego	20	28 016 655	27 237 673	519 395	247 844	11 690	53

22. Ujawnienia dotyczące instrumentów finansowych

Wartość godziwa aktywów i zobowiązań finansowych

Poniższa tabela przedstawia wartość godziwą aktywów i zobowiązań finansowych wykazywanych według zamortyzowanego kosztu w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej.

w tys. zł	Nota	30.06.2016		31.12.2015	
		Wartość bilansowa	Wartość godziwa	Wartość bilansowa	Wartość godziwa
Aktywa					
Należności od banków	14	773 686	773 686	757 103	757 105
Należności od klientów	17	17 866 828	17 873 810	18 975 471	19 051 525
Zobowiązania					
Zobowiązania wobec banków	19	2 350 657	2 350 762	6 963 561	6 963 525
Zobowiązania wobec klientów	20	31 501 308	31 501 176	31 586 303	31 585 503

Z wyjątkiem informacji podanych w tabeli oraz inwestycji w instrumenty kapitałowe dostępne do sprzedaży wycenianych według ceny nabycia, wartości bilansowe pozostałych aktywów i zobowiązań finansowych ujętych w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej są zasadniczo równe ich wartości godziwej ze względu na ich krótkoterminowy charakter.

Inwestycje w instrumenty kapitałowe dostępne do sprzedaży wyceniane według ceny nabycia nie posiadają ceny notowanej na aktywnym rynku, a ich wartości godziwej nie można wiarygodnie ustalić.

Według założeń strategicznych Grupy zakłada się stopniową redukcję posiadanych zaangażowań kapitałowych, z wyjątkiem wybranych zaangażowań strategicznych w tzw. spółkach infrastrukturalnych prowadzących działalność na rzecz sektora finansowego. Poszczególne podmioty będą sprzedawane w najbardziej dogodnym momencie wynikającym z uwarunkowań rynkowych.

W I półroczu 2016 spośród inwestycji kapitałowych, których wycena wartości godziwej nie była możliwa Grupa dokonała zbycia udziałów w spółce Odlewnie Polskie S.A. stanowiących 1,72% udziału w kapitale zakładowym i 1,72% udziału w głosach na Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszy. Wartość bilansowa zbywanych udziałów w spółce Odlewnie Polskie S.A. wynosiła 212 tys. zł., zaś zysk na sprzedaży 932 tys. zł.

W I półroczu 2015 roku Grupa nie dokonała zbycia inwestycji kapitałowych, których wartości godziwej nie można było uprzednio wiarygodnie wycenić.

Metody wyceny i założenia przyjęte dla celów wyceny w wartości godziwej

Wartości godziwe aktywów i zobowiązań finansowych oblicza się następująco:

- Wartość godziwą instrumentów pochodnych nienotowanych na aktywnych rynkach ustala się stosując techniki wyceny. Jeżeli do ustalenia wartości godziwej stosuje się techniki wyceny, metody te są okresowo oceniane i weryfikowane. Wszystkie modele są testowane i zatwierdzane przed użyciem. W miarę możliwości w modelach wykorzystywane są wyłącznie dane możliwe do zaobserwowania, chociaż w pewnych obszarach kierownictwo jednostki musi korzystać z oszacowań. Zmiany założeń dotyczących szacowanych czynników mogą mieć wpływ na wykazywane wartości godziwe instrumentów finansowych.

Grupa stosuje następujące metody wyceny w stosunku do poszczególnych typów instrumentów pochodnych:

- do wyceny terminowych transakcji walutowych stosuje się model zdyskontowanych przepływów pieniężnych,
- do wyceny transakcji opcyjnych wykorzystywane są rynkowe modele wyceny opcji,
- do wyceny transakcji na stopy procentowe stosuje się model zdyskontowanych przepływów pieniężnych,
- do wyceny transakcji futures stosuje się bieżące notowania rynkowe.
- Do wyceny transakcji na papierach wartościowych stosuje się bieżące notowania rynkowe lub w przypadku braku notowań, odpowiednie modele oparte na krzywych dyskontowych i forwardowych z uwzględnieniem wartości spreadu kredytowego jeżeli istnieje taka konieczność.
- Wartości godziwe innych aktywów i zobowiązań finansowych (z wyjątkiem wyżej opisanych) określa się zgodnie z ogólnie przyjętymi modelami wyceny w oparciu o analizę zdyskontowanych przepływów pieniężnych z uwzględnieniem zmian rynkowych stóp procentowych jak i zmian marż dla danego okresu sprawozdawczego.

Od dnia 1 czerwca 2015 roku wprowadzony został nowy model kalkulacji wyceny dla transakcji pochodnych oraz transakcji wymiany w związku ze zmianą infrastruktury systemowej.

Wartość godziwa ujęta w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej

W zależności od stosowanej metody ustalania wartości godziwej, poszczególne składniki aktywów/zobowiązań finansowych klasyfikuje się do następujących kategorii:

- poziom I: aktywa/zobowiązania finansowe wyceniane bezpośrednio w oparciu o ceny pochodzące z aktywnego rynku, na którym dostępne są regularne kwotowania i obroty.
Do rynku aktywnego możemy zaliczyć notowania giełdowe, brokerskie oraz notowania w systemach typu serwisy cenowe takie jak Reuters i Bloomberg, które reprezentują faktyczne transakcje rynkowe zawierane na warunkach rynkowych. Do poziomu pierwszego zaliczamy przede wszystkim papiery wartościowe przeznaczone do obrotu lub dostępne do sprzedaży.

- poziom II: aktywa/zobowiązania finansowe wyceniane w oparciu o modele oparte na danych wejściowych pochodzących z aktywnego rynku i prezentowane w systemach Reuters lub Bloomberg i w zależności od instrumentów finansowych stosowane są następujące szczegółowe techniki wycen:
  - notowane ceny rynkowe dla danego instrumentu lub notowane ceny rynkowe dla instrumentu alternatywnego,
  - wartość godziwą swapów na stopę procentową oraz terminowych kontraktów walutowych oblicza się jako wartość bieżącą przyszłych przepływów pieniężnych w oparciu o rynkowe krzywe dochodowości oraz aktualne kursy fixing NBP w przypadku instrumentów walutowych,
  - inne techniki, takie jak krzywe dochodowości oparte na cenach alternatywnych dla danego instrumentu finansowego,
- poziom III: aktywa/zobowiązania finansowe wyceniane w oparciu o techniki wyceny wykorzystujące istotne parametry niepochodzące z rynku.

Poniższe tabele przedstawiają wartości bilansowe instrumentów finansowych prezentowanych w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej według wartości godziwej usystematyzowane według powyższych kategorii.

Na dzień 30 czerwca 2016 roku

w tys. zł	Nota	Poziom I	Poziom II	Poziom III	Razem
Aktywa finansowe					
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	15	663 877	1 625 253	-	2 289 130
instrumenty pochodne		-	1 597 743	-	1 597 743
dłużne papiery wartościowe		636 225	27 510	-	663 735
instrumenty kapitałowe		27 652	-	-	27 652
Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	16	19 583 451	170 610	-	19 754 061
Inwestycje kapitałowe dostępne do sprzedaży		924	-	17 355	18 279
Zobowiązania finansowe					
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	15	14 029	1 604 463	-	1 618 492
krótka sprzedaż papierów wartościowych		14 029	-	-	14 029
instrumenty pochodne		-	1 604 463	-	1 604 463
Pochodne instrumenty zabezpieczające		-	97 405	-	97 405

Na dzień 31 grudnia 2015 roku

w tys. zł	Nota	Poziom I	Poziom II	Poziom III	Razem
Aktywa finansowe					
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	15	4 307 386	2 679 898	-	6 987 284
instrumenty pochodne		154	2 266 978	-	2 267 132
dłużne papiery wartościowe		4 279 640	412 920	-	4 692 560
instrumenty kapitałowe		27 592	-	-	27 592
Pochodne instrumenty zabezpieczające		-	1 795	-	1 795
Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	16	16 842 252	1 509 007	-	18 351 259
Inwestycje kapitałowe dostępne do sprzedaży		1 006	-	63 323	64 329
Zobowiązania finansowe					
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	15	988 485	2 259 038	-	3 247 523
krótka sprzedaż papierów wartościowych		988 102	-	-	988 102
instrumenty pochodne		383	2 259 038	-	2 259 421
Pochodne instrumenty zabezpieczające		-	112 383	-	112 383

Na dzień 30 czerwca 2016 roku kwota aktywów finansowych klasyfikowanych do poziomu III obejmuje wartość udziału w spółce Visa Inc. w wysokości 17 355 tys. zł. Na dzień 31 grudnia 2015 roku kwota ta obejmuje wartość udziału w spółce Visa Europe Limited w wysokości 63 323 tys. zł.

W pierwszym półroczu 2016 r. Zarząd Banku Handlowego w Warszawie S.A. otrzymał informację dotyczącą ostatecznej alokacji rozliczenia transakcji przejęcia Visa Europe Limited przez Visa Inc. W wyniku rozliczenia transakcji Bank zbył posiadany udział Visa Europe Limited oraz w zamian otrzymał:

- (a) 15 838 604,03 EUR w gotówce;
- (b) 5 751 akcji uprzywilejowanych Visa Inc. Serii C;
- (c) płatność odroczoną płatną po 3 latach od daty finalizacji transakcji.

Wysokość odroczonej płatności na rzecz Banku będzie proporcjonalna do udziału Banku w całkowitej kwocie płatności na dzień finalizacji transakcji wynoszącego 0.1220725995% i wyniesie odpowiednio: 1 220 726,00 EUR (część kapitałowa płatności odroczonej) oraz 152 424,73 EUR (część odsetkowa płatności odroczonej).

Wartość netto akcji po uwzględnieniu dyskonta na dzień 30 czerwca 2016 roku wynosi 17 355 tys. zł.

Zmiany aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych do wartości godziwej określonej z wykorzystaniem istotnych parametrów nie pochodzących z rynku przedstawia poniższa tabela:

w tys. zł	01.01.-30.06.2016	01.01.-31.12.2015
	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży
	Inwestycje kapitałowe	Inwestycje kapitałowe
Stan na dzień 1 stycznia	63 323	-
Wysięgowanie wyceny udziałów	(63 323)	-
Ujęcie wyceny udziałów	17 355	63 323
Stan na koniec okresu	17 355	63 323

W wyniku ostatecznej alokacji rozliczenia transakcji przejęcia Visa Europe Limited przez Visa Inc. w I półroczu 2016 roku Bank rozpoznał wynik na sprzedaży akcji i udziałów mniejszościowych (AFS) w wysokości 92 975 tys. zł, na który wchodzi otrzymana gotówka, płatność odroczone płatna po 3 latach od daty transakcji oraz wycena akcji uprzywilejowanych Visa Inc.

Poza wyżej wymienionymi aktywami w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej wykazane są aktywa trwałe przeznaczone do zbycia, których wartość godziwa pomniejszona o koszty sprzedaży jest niższa od wartości bilansowej. W związku z tym wykazane są one w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej według wartości godziwej, która na dzień 30 czerwca 2016 roku wynosiła 1 928 tys. zł (31 grudnia 2015 roku: 1 928 tys. zł).

W I półroczu 2016 roku Grupa nie dokonywała transferu pomiędzy poziomami wartości godziwej instrumentów finansowych ze względu na stosowaną metodę ustalania wartości godziwej.

W okresie 6 miesięcy 2016 roku Grupa nie dokonywała zmian w zasadach klasyfikacji instrumentów finansowych (prezentowanych w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej według wartości godziwej) do poszczególnych kategorii odzwierciedlających stosowaną metodę ustalania wartości godziwej (poziom I, poziom II i poziom III).

W okresie 6 miesięcy 2016 roku Grupa nie dokonywała zmian w klasyfikacji aktywów finansowych w wyniku zmiany przeznaczenia bądź wykorzystania aktywa.

W I półroczu 2016 roku nie wystąpiły zmiany warunków prowadzenia działalności i sytuacji gospodarczej, które miałyby istotnie wpłynąć na wartość godziwą aktywów finansowych i zobowiązań finansowych Grupy, które ujemowane są według zamortyzowanego kosztu.

Na dzień 30 czerwca 2016 roku nie odnotowano istotnej zmiany wartości godziwej instrumentów finansowych zaklasyfikowanych do portfela dostępnych do sprzedaży w stosunku do końca 2015 roku.

O spadku wielkości portfela instrumentów finansowych zaklasyfikowanych do portfela przeznaczonego do obrotu w stosunku do końca 2015 roku zdecydowała w głównej mierze sprzedaż polskich papierów wartościowych denominowanych zarówno w złotych jak i walutach obcych.

23. Rachunkowość zabezpieczeń

Grupa stosuje rachunkowość zabezpieczeń wartości godziwej w celu zabezpieczenia zmian wartości godziwej instrumentów dłużnych o stałej stopie procentowej zaklasyfikowanych do portfela aktywów dostępnych do sprzedaży przed ryzykiem wynikającym ze zmiany stóp procentowych.

Instrumentami zabezpieczającymi są transakcje Interest Rate Swap, denominowane w tej samej walucie co instrumenty zabezpieczane, w których Grupa otrzymuje zmienne przepływy, a płaci stałe.

Wynik z tytułu zmiany wyceny do wartości godziwej pozycji zabezpieczanej w zakresie zabezpieczanego ryzyka odnoszony jest do wyniku z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej. Pozostała część zmiany wyceny do wartości godziwej instrumentów dłużnych dostępnych do sprzedaży ujemowana jest w pozostałych całkowitych dochodach. Przychody odsetkowe od dłużnych papierów wartościowych ujemowane są w wyniku odsetkowym.

Zmiana wyceny do wartości godziwej pochodnych instrumentów zabezpieczających ujemowana jest w wyniku na rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej. Odsetki od instrumentów pochodnych desygnowanych jako instrumenty zabezpieczające w rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej ujemowane są w wyniku odsetkowym.

Wartość godziwa instrumentów objętych rachunkowością zabezpieczeń wartości godziwej papierów wartościowych

w tys. zł	30.06.2016		31.12.2015	
	Wartość nominalna	Wartość godziwa	Wartość nominalna	Wartość godziwa
Instrumenty zabezpieczone				
Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży				
Obligacje skarbowe	4 521 073	5 052 801	4 431 015	4 657 996

Instrumenty zabezpieczające

Pochodne instrumenty

Swapy odsetkowe (IRS) – wycena dodatnia	-	-	780 220	1 795
Swapy odsetkowe (IRS) – wycena ujemna	4 521 073	97 405	3 650 795	112 383

24. Sprawozdanie z przepływów pieniężnych

<i>w tys. zł</i>	30.06.2016	31.12.2015
Stan środków pieniężnych:		
Środki pieniężne w kasie	399 380	477 105
Rachunek bieżący nostro w Banku Centralnym	424 585	1 693 132
Rachunki bieżące w innych bankach (nostro, przekroczenia sald na rachunkach loro)	265 243	184 115
	1 089 208	2 354 352

25. Sezonowość lub cykliczność działalności

W działalności Grupy nie występują istotne zjawiska podlegające wahaniom sezonowym lub mające charakter cykliczny.

26. Emisje, wykup i spłaty nieudziałowych i kapitałowych papierów wartościowych

W I półroczu 2016 roku nie dokonano emisji dłużnych i kapitałowych papierów wartościowych oraz ich wykupu bądź spłaty.

27. Wypłacone (lub zadeklarowane) dywidendy

Dywidendy zadeklarowane

W dniu 21 czerwca 2016 roku Zwyczajne Walne Zgromadzenie Banku Handlowego w Warszawie S.A. (dalej jako WZ) podjęło uchwałę w sprawie podziału zysku netto za 2015 rok, w tym postanowiło przeznaczyć na wypłatę dywidendy kwotę 611 486 928,00 zł. Dywidenda ma charakter pieniężny. Kwota dywidendy przypadająca na jedną akcję wynosi 4 złote 68 groszy. Liczba akcji objętych dywidendą wynosi 130 659 600 sztuk.

Jednocześnie WZ postanowiło określić termin ustalenia prawa do dywidendy na dzień 4 lipca 2016 roku (dzień dywidendy) oraz termin wypłaty dywidendy na dzień 21 lipca 2016 roku (termin wypłaty dywidendy).

Na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego przez Zarząd Banku dywidenda została wypłacona.

28. Zmiany w strukturze Grupy Kapitałowej Banku

W I półroczu 2016 roku struktura Grupy nie uległa zmianie, w tym w wyniku połączenia jednostek, przejęcia lub sprzedaży jednostek zależnych, inwestycji długoterminowych, podziału, restrukturyzacji i zaniechania działalności.

29. Znaczące zdarzenia po dniu bilansowym nieujęte w sprawozdaniu finansowym

Po dniu 30 czerwca 2016 roku nie wystąpiły zdarzenia, nieujęte w tym sprawozdaniu finansowym, mogące w znaczący sposób wpłynąć na wyniki Grupy.

30. Zmiany udzielonych i otrzymanych zobowiązań finansowych i gwarancyjnych

Szczegółowe zestawienie udzielonych i otrzymanych zobowiązań finansowych i gwarancyjnych na dzień 30 czerwca 2016 roku i zmiany w stosunku do końca 2015 roku przedstawia poniższa tabela:

<i>w tys. zł</i>	Wg stanu na dzień		Zmiana	
	30.06.2016	31.12.2015	tys. zł	%
Zobowiązania warunkowe udzielone				
finansowe	16 273 260	15 916 191	357 069	2,2%
akredytywy importowe wystawione	219 504	160 065	59 439	37,1%
linie kredytowe udzielone	14 462 756	14 618 126	(155 370)	(1,1%)
lokaty do wydania	300 000	-	300 000	-
gwarancje emisji papierów wartościowych udzielone innym emitentom	1 291 000	1 138 000	153 000	13,4%
gwarancyjne	2 224 949	2 131 343	93 606	4,4%
gwarancje i poręczenia udzielone	2 191 485	2 101 477	90 008	4,3%

w tys. zł	Wg stanu na dzień		Zmiana	
	30.06.2016	31.12.2015	tys. zł	%
akredytywy eksportowe potwierdzone	-	335	(335)	(100,0%)
pozostałe	33 464	29 531	3 933	13,3%
	18 498 209	18 047 534	450 675	2,5%
Zobowiązania warunkowe otrzymane				
finansowe	962 100	-	962 100	-
gwarancyjne	16 865 441	15 470 264	1 395 177	9,0%
	17 827 541	15 470 264	2 357 277	15,2%
Transakcje warunkowe z tytułu wymiany walutowej, papierów wartościowych i instrumentów pochodnych (zobowiązania udzielone/otrzymane)				
bieżące*	6 435 970	1 513 219	4 922 751	325,3%
terminowe**	143 656 328	176 512 715	(32 856 387)	(18,6%)
	150 092 298	178 025 934	(27 933 636)	(15,7%)

*Operacje wymiany walutowej i papierami wartościowymi z bieżącym terminem realizacji.

**Operacje na instrumentach pochodnych: transakcje wymiany walutowej, na stopę procentową, opcyjne.

31. Informacja o akcjonariuszach

Poniższa tabela przedstawia akcjonariuszy posiadających na dzień 30 czerwca 2016 roku i na dzień przekazania niniejszego skonsolidowanego raportu półrocznego za I półrocze 2016 roku bezpośrednio lub pośrednio przez podmioty zależne co najmniej 5% ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu lub co najmniej 5% kapitału zakładowego Banku:

	Wartość akcji (w tys. zł)	Liczba akcji	Akcje %	Liczba głosów na WZ	Głosy w WZ %
Citibank Overseas Investment Corporation, USA	391 979	97 994 700	75,0	97 994 700	75,0
Pozostali akcjonariusze	130 659	32 664 900	25,0	32 664 900	25,0
	522 638	130 659 600	100,0	130 659 600	100,0

W ciągu I półrocza 2016 roku oraz w okresie od przekazania poprzedniego okresowego raportu kwartalnego za I kwartał 2016 do dnia przekazania niniejszego skonsolidowanego raportu półrocznego za I półrocze 2016 roku struktura własności znacznych pakietów akcji Banku nie uległa zmianie.

32. Informacja o toczących się postępowaniach sądowych

W I półroczu 2016 roku nie toczyło się przed sądem, organem administracji publicznej lub organem właściwym dla postępowania arbitrażowego postępowanie dotyczące wiarytelności lub zobowiązań Banku lub spółki zależnej od Banku, którego wartość stanowiłaby co najmniej 10% kapitałów własnych Banku.

Łączna wartość wszystkich toczących się postępowania sądowych z udziałem Banku i spółek zależnych od Banku dotyczących wiarytelności w I półroczu 2016 roku nie przekroczyła 10% kapitałów własnych Banku.

Łączna wartość zobowiązań Banku i spółek zależnych od Banku z tytułu postępowania sądowych w zakresie zobowiązań w I półroczu 2016 roku nie przekroczyła 10% kapitałów własnych Banku.

Na wiarytelności będące przedmiotem postępowania sądowych Grupa, zgodnie z obowiązującymi przepisami, dokonuje odpowiednich odpisów z tytułu utraty wartości.

W przypadku postępowania sądowych wiążących się z ryzykiem wypływu środków z tytułu wypełnienia zobowiązania przez Grupę utworzone są odpowiednie rezerwy.

Według stanu na dzień 30 czerwca 2016 roku Bank był między innymi stroną 18 postępowania sądowych, które nie zostały prawomocnie zakończone, związanych bezpośrednio z terminowymi operacjami finansowymi, przy czym w 13 sprawach Bank występował jako pozwany, zaś w 5 jako powód. Żądania i zarzuty w poszczególnych sprawach przeciwko Bankowi oparte są na różnych podstawach prawnych. Przedmiot sporu dotyczy w szczególności ważności zawartych terminowych operacji finansowych oraz wymagalności zobowiązań klienta z nich wynikających wobec Banku, a także potencjalnych roszczeń związanych z ich ewentualnym unieważnieniem przez sąd. Klienci starają się uniemożliwić Bankowi dochodzenie należności wynikających z terminowych operacji finansowych, kwestionują zobowiązania wobec Banku, podważają ważność zawartych umów, a także w niektórych przypadkach żądają zapłaty od Banku. W I półroczu 2016 roku w sprawach związanych z terminowymi operacjami finansowymi, w których Bank występował jako strona pozwana lub powodowa, prawomocnie zakończyła się jedna sprawa, korzystnie dla Banku.

W I półroczu 2016 roku nie wystąpiły istotne rozliczenia z tytułu spraw sądowych zakończonych prawomocnym wyrokiem.

Bank był stroną postępowania wszczętego przez Prezesa UOKiK przeciwko operatorom systemu płatniczego Visa, Europay oraz bankom – emitentom kart Visa oraz Europay/Eurocard/Mastercard i jednym z adresatów decyzji Prezesa UOKiK w tej sprawie. Postępowanie to dotyczyło praktyk ograniczających konkurencję na rynku płatności za pomocą kart płatniczych w Polsce, mających polegać na wspólnym ustalaniu opłaty „interchange” za transakcje dokonane kartami systemu Visa oraz Europay/Eurocard/Mastercard, a także ograniczaniu dostępu rynku przedsiębiorcom nienależącym do związków emitentów kart płatniczych, przeciw którym wszczęte zostało przedmiotowe postępowanie. Decyzja Prezesa UOKiK była przedmiotem rozważań w postępowaniach odwoławczych. W dniu 22 kwietnia 2010 roku Sąd Apelacyjny uchylił w całości wyrok SOKiK, przekazując sprawę do ponownego rozpoznania przez sąd pierwszej instancji. W dniu 21 listopada 2013 roku SOKiK wydał wyrok, na podstawie, którego zmodyfikował karę nałożoną na Bank i ustalił jej wysokość na kwotę 1 775 720 zł. W dniu 6 października 2015 roku Sąd Apelacyjny zmienił zaskarżony wyrok SOKiK oddalając wszystkie odwołania od decyzji Prezesa UOKiK, również w zakresie modyfikacji nałożonych na banki kar, na skutek czego została przywrócona pierwotnie nałożona na Bank kara w kwocie 10 228 470 zł. Wyrok jest prawomocny. W dniu 28 kwietnia 2016 r. została wysłana przez Bank skarga kasacyjna do Sądu Najwyższego.

33. Transakcje z kluczowym personelem kierowniczym

<i>w tys. zł</i>	30.06.2016		31.12.2015	
	Członkowie Zarządu Banku	Członkowie Rady Nadzorczej Banku	Członkowie Zarządu Banku	Członkowie Rady Nadzorczej Banku
Kredyty udzielone	1 241	-	1 103	-
Depozyty				
Rachunki bieżące	9 544	3 380	4 000	4 481
Depozyty terminowe	9 238	-	10 989	8 062
	18 782	3 380	14 989	12 543

Na dzień 30 czerwca 2016 roku i 31 grudnia 2015 roku nie zawierano transakcji gwarancji i poręczeń z członkami Zarządu i Rady Nadzorczej Banku.

Wszystkie transakcje Grupy z członkami Zarządu i Rady Nadzorczej Banku zawierane są na warunkach rynkowych.

Z zakresu stosunku pracy, spośród umów o pracę zawartych między Bankiem, a członkami Zarządu Banku, wyłącznie w przypadku jednego Członka Zarządu jego umowa o pracę zawiera postanowienie mówiące o odszkodowaniu pieniężnym w wypadku jej rozwiązania za wypowiedzeniem.

Każdego z członków Zarządu Banku obowiązuje zawarta z Bankiem odrębna umowa o zakazie konkurencji. Zgodnie z jej zapisami, w przypadku rozwiązania stosunku pracy z Bankiem, w okresie 12 miesięcy (w przypadku jednego Członka Zarządu przez 6 miesięcy) od dnia rozwiązania umowy o pracę Członek Zarządu jest obowiązany powstrzymać się od zajmowania działalnością konkurencyjną wobec Banku. Z tytułu powyższego ograniczenia Bank będzie zobowiązany do wypłaty Członkowi Zarządu odszkodowania.

34. Jednostki powiązane

Transakcje z jednostkami powiązanymi

Bank jest członkiem Citigroup Inc. Jednostką dominującą dla Banku jest Citibank Overseas Investment Corporation, podmiot zależny od Citibank N.A., który jest jednostką dominującą najwyższego szczebla.

W ramach prowadzonej działalności biznesowej, podmioty Grupy zawierają transakcje z jednostkami powiązanymi, a w szczególności z jednostkami wchodzącymi w skład Citigroup Inc.

Transakcje z jednostkami powiązanymi wynikają z bieżącej działalności Grupy i obejmują głównie kredyty, depozyty, gwarancje, transakcje pochodnymi instrumentami finansowymi.

Poza transakcjami opisanymi w niniejszym rozdziale, we wskazanym okresie ani Bank, ani jednostki zależne od Banku nie dokonały innych transakcji z podmiotami powiązanymi, które pojedynczo lub łącznie były istotne. Żadna z transakcji z podmiotami powiązanymi nie została zawarta na innych warunkach niż warunki rynkowe.

Transakcje z jednostkami Citigroup Inc.

Należności i zobowiązania wobec jednostek Citigroup Inc. przedstawiają się następująco:

<i>w tys. zł</i>	30.06.2016	31.12.2015
Należności, w tym:	378 362	174 358
Lokaty	-	-
Zobowiązania, w tym:	1 248 739	4 338 922
Depozyty	104 927	3 801 172

Skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A.
za okres 6 miesięcy kończący się 30 czerwca 2016 roku

<i>w tys. zł</i>	30.06.2016	31.12.2015
Kredyty otrzymane	15 569	41 337
Wycena bilansowa transakcji pochodnymi instrumentami finansowymi		
Aktywa przeznaczone do obrotu	1 078 458	1 337 826
Aktywa z tytułu instrumentów pochodnych zabezpieczających	-	1 795
Zobowiązania przeznaczone do obrotu	1 071 360	1 307 730
Zobowiązania z tytułu pochodnych instrumentów zabezpieczających	76 124	90 464
Zobowiązania warunkowe udzielone	281 919	287 814
Zobowiązania warunkowe otrzymane	87 679	103 458
Transakcje warunkowe z tytułu instrumentów pochodnych (zobowiązania udzielone/otrzymane), z tego:	89 267 854	96 302 028
Instrumenty stopy procentowej	66 537 450	79 711 721
Instrumenty walutowe	21 959 866	15 964 479
Transakcje na papierach wartościowych	412 690	184 842
Transakcje związane z towarami	357 848	440 986

<i>w tys. zł</i>	01.01. - 30.06. 2016	01.01. - 30.06. 2015
Przychody z tytułu odsetek i prowizji	18 431	24 933
Koszty z tytułu odsetek i prowizji	33 619	7 227

Grupa osiąga dochody oraz ponosi koszty z tytułu transakcji na instrumentach pochodnych zawieranych z jednostkami Citigroup Inc. w celu zabezpieczenia ryzyka rynkowego. Są to transakcje przeciwstawne (back to back) do transakcji na instrumentach pochodnych zawieranych z pozostałymi klientami Grupy oraz domykające pozycję własną Grupy. Na dzień 30 czerwca 2016 roku wycena bilansowa netto transakcji pochodnymi instrumentami finansowymi wynosiła (69 026) tys. zł (31 grudnia 2015 roku: (58 573) tys. zł). Okresowo Bank przeprowadza kompresję portfeli transakcji na instrumentach pochodnych, będącą jedną z technik ograniczania ryzyka takich transakcji, zalecanych przez Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady UE nr 648/2012 z dnia 4 lipca 2012 r. w sprawie instrumentów pochodnych będących przedmiotem obrotu poza rynkiem regulowanym, kontrahentów centralnych i repozytoriów transakcji oraz rozporządzenia wykonawcze (Rozporządzenie EMIR). Dotyczy to w szczególności portfeli przekraczających 500 transakcji na instrumentach pochodnych, zgodnie z postanowieniami Rozporządzenia EMIR.

Ponadto Grupa ponosi koszty i uzyskuje przychody z tytułu zawartych pomiędzy jednostkami Citigroup Inc. i Grupą umów dotyczących wzajemnie świadczonych usług.

Koszty poniesione i naliczone (uwzględniające odzwierciedlony w kosztach Grupy podatek VAT) w I półroczu 2016 roku z tytułu zawartych umów dotyczyły w szczególności kosztów z tytułu świadczenia na rzecz Grupy usług związanych z utrzymaniem i wsparciem bankowych systemów informatycznych oraz wsparciem doradczym i ujmowane są w kosztach działania i kosztach ogólnego zarządu; przychody dotyczyły w szczególności świadczenia przez Grupę na rzecz tych jednostek usług związanych z przetwarzaniem danych i prezentowane są w pozostałych przychodach operacyjnych.

<i>w tys. zł</i>	01.01. – 30.06. 2016	01.01. – 30.06. 2015
Koszty działania i koszty ogólnego zarządu	94 373	101 296
Pozostałe przychody operacyjne	4 079	5 302

W I półroczu 2016 roku miała miejsce kapitalizacja nakładów inwestycyjnych związanych z pracami nad modyfikacją funkcjonalności systemów informatycznych Banku. Łączna kwota płatności na rzecz podmiotów Citigroup Inc. z tego tytułu wyniosła 6 519 tys. zł (w 2015 roku: 11 301 tys. zł).

35. Inne istotne informacje

Zmiany osobowe w organach Banku

W dniu 3 grudnia 2015 roku Rada Nadzorcza Banku postanowiła powołać z dniem 11 stycznia 2016 roku Panią Katarzynę Majewską na stanowisko Członka Zarządu Banku na trzyletnią kadencję.

W dniu 14 czerwca 2016 r. Przewodniczący Rady Nadzorczej Banku przyjął rezygnację Pana Anila Wadhvani z funkcji członka Rady Nadzorczej. Rezygnacja jest skuteczna z dniem 20 czerwca 2016 r.

W dniu 21 czerwca 2016 r. Zwyczajne Walne Zgromadzenie Banku powołało w skład Rady Nadzorczej na 3 letnią kadencję Panią Jenny Grey oraz Pana Anand Selvakesari.

W dniu 30 czerwca 2016 r. Bank otrzymał rezygnację Pana Dariusza Mioduskiego z funkcji członka Rady Nadzorczej. Rezygnacja jest skuteczna z dniem 30 czerwca 2016 r.

podpisy Członków Zarządu

23.08.2016 roku ..... Data	Sławomir S. Sikora ..... Imię i nazwisko	Prezes Zarządu ..... Stanowisko/funkcja	..... Podpis
23.08.2016 roku ..... Data	Maciej Kropidłowski ..... Imię i nazwisko	Wiceprezes Zarządu ..... Stanowisko/funkcja	..... Podpis
23.08.2016 roku ..... Data	David Mouillé ..... Imię i nazwisko	Wiceprezes Zarządu ..... Stanowisko/funkcja	..... Podpis
23.08.2016 roku ..... Data	Barbara Sobala ..... Imię i nazwisko	Wiceprezes Zarządu ..... Stanowisko/funkcja	..... Podpis
23.08.2016 roku ..... Data	Witold Zieliński ..... Imię i nazwisko	Wiceprezes Zarządu Dyrektor Finansowy ..... Stanowisko/funkcja	..... Podpis
23.08.2016 roku ..... Data	Katarzyna Majewska ..... Imię i nazwisko	Członek Zarządu ..... Stanowisko/funkcja	..... Podpis
23.08.2016 roku ..... Data	Czesław Piasek ..... Imię i nazwisko	Członek Zarządu ..... Stanowisko/funkcja	..... Podpis